

veto

**Interview met minister
Vanderpoorten**

p. 3

**Studenten in Kinshasa
doen oproep aan
Leuvense collega's**

p. 8

**Mobiliteitsonderzoek
tussen democratisering
en rekrutering**

p. 9

Opening academiejaar in het teken van onderwijsfinanciering en optimalisering

Een universitaire NMBS is uit den boze

Vreemd fenomeen dit jaar op de academische zitting. De speech van de studenten en de rektor vertoonden een opmerkelijke eensgezindheid. De financiering door de overheid van het universitaire onderwijs moet drastisch veranderen. De aanwezigheid van minister van Onderwijs Vanderpoorten bood de uitgelezen kans om de ongenoegens te ventileren.

In zijn verwelkomingswoord blikte de rektor terug op het voorbije academiejaar. Hij pakte uit met wat cijfers over de wetenschappelijke publikaties: Met 2.370 publikaties levert Leuven in 1997 ongeveer 21 procent van de nationale publikatie-output op het vlak van wetenschap en technologie. Leuven staat hiermee aan de leiding, gevolgd door de ULB met 16,7 procent en de RU Gent met 11,5 procent. Goed nieuws ook van de UZ Gasthuisberg. Vorig jaar was er nog een schuldenberg maar door drastisch ingrijpen is er nu, aldus de rektor, *voelbaar* een nieuwe management- en werkkultuur aan het groeien. Kritiek was er wel voor de Permanente Onderwijscommissies (POK's) die toe zijn aan een inhaalbeweging en meer verantwoordelijkheidszin.

De rektorale speech was gestoeld op twee pijlers: de basisfinanciering (de toelagen van de overheid) en de optimalisering van het onderwijsaanbod. Het uitgangspunt van de rektor is dat er te weinig werkingsmiddelen zijn om aan de maatschappelijke verwachtingen van onderzoek, onderwijs en internationalisering te voldoen. De toename van het aantal studenten werd niet gevolgd door een verhoging van de onderwijskosten. Een reorganisatie van de basisfinanciering dringt zich op. Daartoe moet het budget verhoogd worden maar ook de financiering op basis van het aantal studenten moet veranderd worden. Nu wordt een student in de ene instelling soms voor de helft beter gefinancierd dan in de andere, hetgeen sociaal onaanvaardbaar en ongrondwettelijk is.

Ten tweede is er de optimalisering van het onderwijsaanbod. Oosterlinck verwerpt het voorstel van één superuniversiteit die een soort universitaire NMBS kan worden. Ook afschaffing van bepaalde instellingen is uit den boze. Het doel is wel: een algemene kwaliteitsverbetering voor alle opleidingen aan alle universiteiten en dit door profile-

ring, heroriëntering en zwaartepuntvorming. In vergelijking met de omringende landen is er bij ons een geweldige versnippering van het onderwijsaanbod en het wetenschappelijk onderzoek. Er is nood aan geografische heroriëntering, een netwerk van *kwaliteitsuniversiteiten*. De rektor is fel gekant tegen wat hij noemt: de Wet van de

De speech van de rektor kreeg veel bijval maar op andere plaatsen te lande werd hij op gemengde gevoelens onthaald. Rektor Rudy Verheyen van het RUCA verdenkt de KU Leuven ervan schrik te hebben studenten te verliezen als Antwerpen licenties krijgt. Hij betwist dat de invoering van licenties een meerkost

toestanden aan *alle* universiteiten op het vlak van studiebegeleiding en sociale verhogingen. Ook de studentenbeweging wil een verhoging van de basisfinanciering evenwel zonder deze volledig los te koppelen van het aantal studenten. Zij stelt een andere berekeningswijze voor en een enveloppe voor vijf jaar. Aan de minister, die

Te oud voor een natte droom?

(foto Pieter Van der Aa)

Toenemende Ellende, die dikteert dat men eerst moet uitbreiden voor men optimaliseert. Het gevaar bestaat immers dat de verschillende instellingen nog gauw de best in de markt liggende richtingen willen uitbouwen, terwijl ze de minder gevraagde opleidingen maar laten bekostigen door anderen. Voor Oosterlinck is er geen ruimte meer voor uitbreiding van de opleidingen in Wetenschappen, Bio-ingenieur, Toegepaste Wetenschappen, of zelfs richtingen in de Humane Wetenschappen. Daarmee viseert de rektor de Antwerpse universiteiten en het Limburgs Universitair Centrum (LUC), die wel plannen in die richting hebben.

zou meebrengen. Volgens hem gaat het alleen om een verschuiving. Een goede verdeling vermindert de spanning en de concurrentie. Maar ook Verheyen pleit voor eigen winkel met zijn vraag om licenties en ingenieursopleidingen. Het LUC van zijn kant verdedigt zich tegen de argumenten van Oosterlinck door te wijzen op hun samenwerking met Maastricht die tot een Transnationale Universiteit Limburg moet leiden. Of deze verdediging hout snijdt, valt te betwijfelen: Diepenbeek zou er door de samenwerking met Maastricht een fakulteit wetenschappen *bijkrijgen*.

In de studentenspeech (zie pagina 2) werd hard van leer getrokken tegen wan-

onderwijs een topprioriteit vindt, werd gevraagd er daadwerkelijk voor te zorgen dat in geval van schaarste, het mes niet eerst in het onderwijsbudget wordt gezet.

**Bart De Schrijver
Peter Mangelschots**

Staat uw beleid ook leeg?

Met deze slogan op een spandoek, visueel geruggesteund door een leegstaande tent, maakte de Sociale Raad na de academische zitting de beleidsmensen van de universiteit en de stad Leuven nogmaals duidelijk dat de leegstand moet teruggedrongen worden.

GROEP T

INGENIEURS MET VISIE

TECHNOLOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Campus Vesalius • Vesaliusstraat 13 • 3000 Leuven • Telefoon 016/30 10 30 • Fax 016/30 10 40 • E-mail groep@groep.be

“Het emansipatorische karakter van het onderwijs moet opnieuw benadrukt worden”

Ronkende geluiden in de pers over de nieuwe minister van Onderwijs Vanderpoorten die “Dilemans de laan uitstuurt” en zich geen voorstander noemt van het huidige toelatingsbeleid, deden sommige hoger-onderwijsinstanties slapperen met hun oren. Welk beleid gaat zij dan voeren? In een gesprek met Veto neemt de minister een gematigde, konstruktieve houding aan ten aanzien van de hogescholen en universiteiten en benadrukt zij vooral de sociale dimensie van het onderwijs.

Veto: U hebt onlangs straffe uitspraken gedaan over de KU Brussel. Hoe ziet u het voortbestaan van kleine instellingen?

Vanderpoorten: «Ik denk niet dat die moeten verdwijnen. Maar er zullen van hen zelf voorstellen moeten komen om hun werking te optimaliseren en om tot een betere samenwerking te komen met kleinere of grotere instellingen. Zo kunnen ze hun sterkte ontwikkelen en zullen ze niet nog eens parallelle richtingen organiseren.»

Veto: Volgens Verhofstadt dacht Dilemans in zijn plan om de universiteiten te reorganiseren alleen aan de katholieke zuil. Aangezien zijn opdracht loopt tot oktober 2000, hoe denkt u dan de rationalisering (zie toelichting beneden) door te voeren?

Vanderpoorten: «Binnen dit en een jaar zou er duidelijkheid moeten bestaan over wat er gaat gebeuren. In de beleidsnota moet hierover uitsluitend gegeven worden. Ik vind wel dat Dilemans goed werk heeft geleverd. Natuurlijk is dat een grote persoonlijkheid. Hij heeft een naam en een carrière. Men kan niet verwachten dat hij zich zonder meer laat inschakelen in een denkproces. Hetzelfde geldt trouwens voor de Leuvense universiteit zelf. Maar het is de bedoeling dat we het werk van een Dilemans naast de voorstellen van de universiteiten, hogescholen en professoren leggen. Daarbij willen we niet overhaast te werk gaan.»

Gang

Veto: U zegt dat de universiteiten de hervorming beter zelf kunnen organiseren, maar tot nog toe zijn ze er nog niet echt in geslaagd om samen te werken. Hun ideologische profilering verhindert dit vaak.

Vanderpoorten: «Ik heb inderdaad ook vastgesteld dat er chauvinistisch wordt gereageerd in de universitaire wereld. Het alternatief is echter dat wij de beslissingen nemen. Het is aan hen om te kiezen. Ik voel trouwens aan dat de publieke opinie daar niet meer in meesapt. Ik wil geen dingen van bovenaf opleggen. Ik wil erover praten en blijven praten. Maar onderwijs moet beter worden door samenwerking. De ideologie mag daarin niet de boventoon spelen.»

Veto: U hebt de laatste maand al vaak het huidige toelatingsbeleid bekritiseerd.

Vanderpoorten: «Ik stel mij daar vooral veel vragen bij, bijvoorbeeld over de manier waarop dit wordt georganiseerd. Vanuit het parlement heb ik daar trouwens altijd commentaar op geleverd, onder andere op de snelle manier waarop de toegangsbeperkingen zijn doorgevoerd. Hier moet niet alleen op korte termijn maar ook op lange termijn nagedacht worden. Op korte termijn moet er een bijsturing gebeuren van het toelatingsbeleid naar volgend jaar. Maar op lange termijn moet een fundamentele discussie plaatsvinden. Als we dan toch een beperking invoeren, hoe selecteren we dan de potentieel beste artsen? In het verleden is daar nauwelijks

fundamenteel over gediscussieerd.»

Veto: Waarom heeft men onder de vorige minister van Onderwijs Van den Bossche niet fundamenteel over de toelatingsproef nagedacht? Er komen nu voortdurend signalen uit wetenschappelijke hoek dat er tekorten zijn of zullen zijn van bijvoorbeeld artsen of tandartsen. Dat bleek bijvoorbeeld uit een studie van de Gentse professor De Maseneer. Onlangs berichtten de media zelfs over een nakend tekort aan licentiaten.

Vanderpoorten: «De organisatie van de toelatingsproef moest toen heel snel gaan. Van den Bossche stond onder druk van zijn minister Colla, die de kontingtering had ingevoerd. Ik denk niet dat Van den Bossche honderd procent gelukkig was met de manier waarop het gebeurde. Vanuit het parlement was er een discussie op gang

dair onderwijs. Eigenlijk is zo'n toelatingsproef de makkelijkste weg want je werkt dan niet aan de fundamentele problemen van het systeem. Nu test men jouw kennis over biologie, fysika en scheikunde, niet zozeer jouw doorzicht. Zo selecteer je niet de beste artsen. Ook oriënteer je niet de mensen die uitvallen, maar je laat alles gewoon de vrije loop gaan. Voor een modern onderwijsstelsel is de manier waarop dit nu gebeurt totaal onverantwoord.»

Uitstoot

Veto: Het tekort aan licentiaten laat zich ook voelen in het secundair onderwijs. Hoe gaat u het tekort aan leerkrachten opvangen?

Vanderpoorten: «Ik denk dat dit veel te

uitstoot. Te veel jonge mensen verlaten de school zonder diploma omdat het onderwijs heel erg gericht is op competitie en kennis. Dat betekent dat jongeren, die toch potenties hebben, wegens sociale omstandigheden uit de boot vallen. Het zijn niet altijd de grootste creatievelingen die er geraken. We moeten zorgen dat al vanaf de kleuterklas en het lager onderwijs de kinderen uit minder begoede milieus worden meegetrokken met de test. Het emansipatorische karakter van het onderwijs moet weer benadrukt worden. Daarom moet er meer objectievere oriëntering komen. Ik vind de sociale dimensie van het onderwijs heel belangrijk.»

Veto: Stel dat het onderzoek van minister van Justitie Verwilt naar de band tussen criminaliteit en criminaliteit verontrustende cijfers oplevert, dan kan de regering wel eens (uit angst voor het Vlaams Blok) een intolerante politiek gaan voeren ten aanzien van allochtonen. Dit kan indruisen tegen een democratisch onderwijsbeleid.

Vanderpoorten: «Indien er een dergelijk verband zou bestaan dan wijst dit op iets wat al jaren misloopt. Het Vlaams Blok kijkt te veel naar het resultaat, de band tussen criminaliteit en migranten. Maar je moet het probleem bij de basis aanpakken. Ik ben ervan overtuigd dat er grondig onderzoek moet komen, want men weet waar de kritieke punten liggen, bijvoorbeeld bij de probleemgezinnen.»

Worst

Veto: Hoe gaat u, heel concreet, de achtergestelde groepen in de samenleving meer integreren in het onderwijs?

Vanderpoorten: «In het participatiemodel komen altijd de groepen die het woord die het meest mondig zijn. Die roepen harder en worden het meest gehoord. Zonder die participatie zouden die groepen er ook wel komen. Op een oudercontact zie je bijvoorbeeld konstant de ouders van 'goede' leerlingen aan het woord. Ook in leerlingen- of ouderdagen zie je dat lenomeen. Maar het zijn vooral die andere die je moet meekrijgen. En dat vergt een heel andere attitude, een mentaliteitsverandering, en dat is niet zo eenvoudig. Je moet aan die leerlingen bijna persoonlijk vragen om deel te nemen. Maar daarbuiten moet er uiteraard bijkomende ondersteuning komen voor probleemscholen. Er moeten bijvoorbeeld kleinere klassen komen.»

Veto: Op vlak van onderwijsinnovatie voert de Vlaamse overheid een beleid dat de instellingen zelf veel autonomie geeft. U zegt dat het onderwijs ex cathedra voorbij is. Maar hoe wilt u vanuit de administratie dan werken? Zult u een veel dwingendere en globaler kader scheppen?

Vanderpoorten: «Op niet alle plaatsen wordt die vrijheid en verantwoordelijkheid benut op een optimale manier. Ik stel vast dat er op de universiteiten op een heel verschillende manier wordt lesgegeven. Dat is niet altijd in het voordeel van de studenten. Het probleem ligt vooral bij de profen en niet bij de instellingen. Er mogen natuurlijk wel verschillen zijn. Ik pleit niet voor een soort éénheidsworst, maar voor respect voor de student. En dat de student op elk moment weet dat hij bij zijn prof terecht kan. Professoren zijn er nog altijd om bij te leren en bij te schaven.»

**Bart De Schrijver
Celine Eeckhout**

Rationalisering: Pleiten voor één universitaire ruimte, waarbinnen het aanbod aan richtingen vooral ingegeven wordt door kwaliteitsbeoordelingen en niet in de eerste plaats door regionale gebondenheid of levensbeschouwelijk pluralisme. Ereterik Dilemans (KU Leuven) kreeg opdracht van minister van Onderwijs Van den Bossche om dit concreet uit te werken.

(foto Pieter Van der Aa)

gekomen, maar de tijd was te kort om dit grondig te bekijken. Toen heeft men beslist om de toelatingsproeven voor een periode van drie jaar te organiseren en ze dan te evalueren. Maar ik denk dat hierover veel te éénzijdig werd gesproken. Natuurlijk zullen we de discussie over de toelatingsproef terugkrijgen. In alle partijen bestaan hierover twee meningen. Enerzijds heb je degenen die de toelatingsproef vanuit de sociale zekerheid bekijken en menen dat er minder artsen moeten komen. Anderzijds zijn er mensen die het toelatingsbeleid bekijken vanuit een onderwijsstandpunt. Volgens deze laatste mogen jonge mensen niet het slachtoffer worden van een verkeerd voorschrijfgedrag van de artsen.»

«In plaats van altijd aan toelatingsproeven te denken moet men eens beginnen met een serieuze oriëntering in het sekun-

deren onderwijs. De laatste jaren is het onderwijs nogal negatief afgeschilderd in de media. Ik denk dat dit ten onrechte is, want zo krijgt men het idee dat het allemaal verkeerd loopt. Men moet het onderwijs een positievere imago te bezorgen, onder andere door een betere opleiding van de leerkrachten, kleinere klassen en betere verloning van de overuren. Bovendien is het verkeerd van de student om een job in de privésector te idealiseren. Om carrière te maken moet je overuren kloppen. Ik ken veel jonge mensen die van de privésector terug naar het onderwijs zijn gestapt.»

Veto: U hebt heel wat in het regeerakkoord opgenomen. Wat is prioriteit in uw beleid?

Vanderpoorten: «Ik denk dat het prioritaire is dat men iedereen gelijke kansen geeft. In het onderwijs is er een te grote

Handen uit de mouwen van de doktersjas

Vanaf dit academiejaar wordt het vernieuwde — lees: meer praktijkgerichte — curriculum van de opleiding geneeskunde opgestart. De veranderingen zijn alleen nog maar voelbaar in de eerste kandidatuur, maar zullen zich jaar per jaar in een golfbeweging verderzetten. De idee om de opleiding geneeskunde te hervormen had als belangrijkste redenen de toenemende behoefte aan internationalisering, de grotere concurrentie tussen universiteiten, de sterke invloed van het nederlandse onderwijssysteem en de aantocht van de toelatingsproef.

Een van de eerste concrete aanzetten tot hervorming binnen de faculteit geneeskunde is er gekomen naar aanleiding van de commissie Duchy in 1994. Toen werd reeds de nadruk gelegd op de noodzaak om scherpere eindtermen te formuleren en deze geleidelijk aan in te voeren. Als reactie hierop heeft men zich eerst gekoncentreerd op de artsen, om zo op korte termijn een resultaat te bewerkstelligen; de externe visitatiecommissie was namelijk in aantocht. Deze commissie pakte in 1996 uit met een meer globale kritiek: de student wordt teveel theorie door de strot geduwd en niet voldoende getraind om het "echte leven". Niet alleen werd gefokust op de eindtermen, maar vooral op begeleiding van de student om deze eindtermen te behalen. De grote oplossing bestond uit het volgen van de reeds lang ingezette internationale trend: optimalisatie middels een meer praktijkgerichte opleiding.

Onder meer om aan de kritiek van die externe visitatiecommissie tegemoet te komen, werd binnen de faculteit geneeskunde een curriculumcommissie opgericht onder voorzitterschap van de dekaan, ondersteund door vijf werkgroepen. Om de student een meer probleemoplossende attitude aan te leren, werd geopteerd voor de structuur van de verticale integratie. Deze verticale integratie houdt in dat de student vanaf de eerste kandidatuur gekonfronteerd wordt met theorie en praktijk, die ieder jaar uitgebreid en uitgediept worden. Dus geen saai kandidaturen meer met bijvoorbeeld grote pakketten wiskunde. Zo hoopt men de student beter te motiveren tot zelfstudie; positief neveneffect is dat er bijgevolg minder drop-outs zullen zijn, wat handig meegenomen is voor de slaagsijfers van een faculteit, zeker in deze tijden van concurrentie.

De verticale integratie houdt dus vooral een herstructurering in van het leerplan: zo wordt EHBO nu in de eerste kandidatuur gedoceerd in plaats van in de derde. Maar meer praktijk en minder, en andere theorie leidt ook tot reductie: alleen de theorie die strikt noodzakelijk is voor het opleiden van een basisarts zal nog gedoceerd worden. Te gespecialiseerde onderwerpen worden doorgeschoven naar eventuele specialisatiejaren.

Er is ook horizontale integratie. Deze ondersteunt de verticale integratie. Het is niet voldoende dat vakken jaar per jaar naadloos op elkaar aansluiten, maar ook binnen eenzelfde jaar streeft de commissie coherentie na om zo inhoudelijke overlappingen te vermijden. Zo beslaat het eerste semester in de eerste kandidatuur voornamelijk drie grote theoretische vakken, waar het tweede semester dan op verder bouwt. Om een zo goed mogelijke inzet van het tweede semester te bekomen, organiseert de faculteit voor deze drie vakken, tegen het principiële standpunt van de faculteit in, semestereksamen. Wel is het zo dat deze uitzondering strikt tot het eerste jaar zal beperkt worden.

Waar de verticale integratie vooral een werk was van een aparte commissie, vergt de horizontale integratie eerder interne communicatie tussen de professoren on-

derling: men kan niet langer enkel met zijn eigen vakgebied bezig zijn. Professoren zijn nu verplicht om over hun vak binnen een jaar, binnen het volledige curriculum en binnen het volledige onderwijssysteem na te denken. Centraal staat telkens de reflectie over het concept een goede arts. Maar dit is niet alles. Het volstaat voor een prof niet langer wekelijks *ex cathedra* zijn cursusje af te dreunen, men wordt nu ook verondersteld om zelfstudie bij studenten aan te moedigen en actief te ondersteunen zonder dat men raakt aan de studielast die sowieso relatief hoog ligt bij de opleiding geneeskunde. De rol van de professor in de opleiding wordt dus veel belangrijker. De curriculumcommissie heeft dan ook als bijkomende taak tijdig professoren bij te sturen.

Als afsluiter van dit vernieuwde curriculum wordt nu de laatste hand gelegd aan een groot eindeksamen. Dit eindeksamen zal plaats vinden op het eind van het zevende jaar arts en zal alle gedooceerde vakken omvatten. Dit *multiple choice interne matching*-eksamen is geënt op het Amerikaanse systeem en zal bestaan uit een tweehonderdtal multiple choice vragen waarbij telkens een casus aan de student wordt voorgelegd met de vraag naar de voorkeursbehandeling. De student wordt hier op voorbereid door de jaren opleiding heen en specifiek door tachtig *problem solving klinieken* in de laatste twee maanden van de opleiding.

De doelstelling van dit bijkomende eksamen is tweevoudig. Eerst en vooral is het een tegemoetkoming aan de vereiste om de student meer praktijkgericht te scholen en zo te peilen naar het inzichtelijk vermogen. En daarenboven is het een handig instrument om de selectieprocedure voor toekomstige assistenten aan te scherpen. Dit eksamen zal namelijk voor dertig à vijftig procent meetellen bij de beoordeling van een kandidaat assistent. Zo tracht men schijnbaar de *blokkers* weg te schiften ten voordele van studenten met meer inzicht, maar met minder graden. Na al die jaren is het de faculteit duidelijk dat de correlatie tussen blokken en competentie niet altijd rechtvaardig is.

Een volledig herdachte opleiding dus die ons als resultaat betere artsen moet opleveren. Maar een opleiding die veel inspanning zal kosten: inspanningen van de professoren die actiever moeten communiceren onderling en met hun studenten, inspanningen ook van de studenten die vaker op eigen kracht stof zullen verwer-

ken. En vooral inspanningen van de faculteit die de professoren in goede banen moet leiden en die daarenboven er voor moet zorgen dat het uitgedachte concept werkbare blijft. Het is namelijk zo dat dit systeem slechts haalbaar is omdat de faculteit in 1996, met de invoering van het toelatingsexamen, de financiële garantie heeft gekregen dat haar toelage even groot blijft, ongeacht het aantal studenten. Doordat de faculteit met evenveel geld slechts één der-

de van haar vroegere aantal studenten opleidt, kan ze deze inspanningen leveren. Maar zelfs dit bedrag volstaat niet. Er is nog geld nodig: veel meer geld. Maar of de faculteit in het jaar 2010 nog steeds dit financiële privilege zal hebben, is maar de vraag. En dan zal er al voor een oplossing moeten gezorgd zijn, wil men niet dat dit nieuwgedachte concept als een kaartenhuisje in elkaar valt.

Marie-Anne Dedeurwaerdere

Bronnen: Ludwvig Deweghe, "Kwaliteitsdruk op geneeskunde-opleiding neemt toe", in: *Universiteit en Beleid*, 1998 (5), pp. 39-42; *Opvolgingsrapport geneeskunde van 30 april 1999*; professor Boudevijn Vandamme en professor Hendrik Jaspert en Bjorn Meijers, *onderwijsverantwoordelijke van Medica*.

Kijk uit: ikEa — oeps kaSt !

KaSt is het studententelevisiekanaal van de KU Leuven en maakt deel uit van CCTV (Campus-computer TV). Activiteiten en gebeurtenissen worden wekelijks aangekondigd of verslaan voor en door studenten. KaSt werkt nauw samen met de verschillende raden van de studentenkoepel Loko — Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie — om te berichten over kringactiviteiten en onderwijs (kringkaSt), acties rond sociale belangen (sociale kaSt), kulturele (kultuurkaSt) en sportieve (sportieve kaSt) evenementen. Tenslotte thematiseert portulakaSt de integratie van buitenlandse en Vlaamse studenten, en geeft hallekast een overzicht van de door-de-universiteit-georganiseerde activiteiten. Vanaf vier oktober kan elke student bovendien in navolging van het bekende 'man bijt hond' zijn strafle kul op aanvaardbare wijze kwijt in een heuse babbelbox.

Het afgelopen seizoen was kaSt dermate geëerd dat een aantal vaste monitors, waaronder die van Gasthuisberg en De Spuyse, zijn gestolen. Ondermeer daarom tracht men de studenten voornamelijk via Kotnet uit de kast te lokken. Afgelopen jaargang — kaSt is 'in the air' sinds 25 januari 1999 — was meteen ook de eerste. Het kanaal is dus nog volop in haar ontwikkeling. KaSt koestert bovendien in haar eerste volledige jaargang minstens de ambitie een vaste steek in het studentenlandschap te verwerven, als een aanvulling op de geschreven pers.

Tenslotte nog dit: men hoeft geen specialist of communicatiewetenschapper te zijn om mee te werken. Alle frisse of gedurfde ideeën en de daarbij horende studenten zijn welkom. Germanisten en juristen toonden dat onder leiding van Wim Seghers reeds voldoende aan. Uitkijken dus.

(wd)

Je vindt kaSt op de monitors in de drie Alma's en dienst Studentenvoorzieningen in het Van Dalekallé. Op kotnet: <http://www.linov.kuleuven.ac.be/cvtecvprivate/usersoftware.htm> (systeemvereisten: multimedia-pc en IPTV-viewer). Voor meer info en 'frequently asked questions': <http://www.kuleuven.ac.be/dsv/kaSt.htm>

Standaard Boekhandel Leuven

Voordeelprijzen !

- Inleiding tot de economie	1400	1400
- Van opgave tot uitkomst	650	750
- Inleiding tot de psychologie (Lens)	725	850
- Sociale beïnvloeding (Nuttin)	875	1050
- Geschiedenis van de filosofie (Storig)	595	750
- Communicatie zonder mensen	820	930
- Essential cell biology (Alberts)	1750	
- Chemistry and chemical reactivity	1650	
- Zakwoordenboek geneeskunde (Coelho)	765	850
- Atlas van de menselijke anatomie (Sobotta) voor de 2 delen :	5200	
- Codex fiscaal recht	1040	1200
- Codex arbeidsrecht	1040	1200
- Codex sociale zekerheid	1350	1550
- Codex economie	850	975
- Biochemistry (Garrett)	1890	
- Biology (Raven)	1700	
- Programming with C++ (Hubbard)	975	
- Applied thermodynamics (Eastop)	1999	

Universitaire studieboeken aan de scherpste prijs !

Bij Standaard Boekhandel krijg je op vertoon van de Guido-Kinopolis Studentenkaart een gratis Kinopolis-ticket per aankoopstijd van 4000 fr. (Niet cumuleerbaar met andere promoties.)

Naamsestraat 57 Tel. 016/23.98.21 Fax 016/22.40.89

CURSUS BRIDGE

Leer dit boeiende kaartspel op een prettige en moderne manier met

BRIDGECLUB PIETERMAN LEUVEN

Cursus speciaal voor studenten van de K.U. Leuven en de hogescholen

12 donderdagen vanaf 14 oktober om 19.30 u, onderbreking tijdens de kerstvakantie

Leopold I-straat 17, Leuven
 Prijs: 600 fr (excl. tekstboek)
 1200 fr. (incl. tekstboek)
 Lesgever: Jo Geivers (Blosso)
 Inschrijven ter plaatse op 14/10
 info: ☎20.67.55 ('s avonds) of 26.46.04(leraar)

“Er waren jongensstudenten die meisjesstudenten kwamen bezetten”

De Sociale Raad der Leuvense studenten viert haar vijfde-
tigste verjaardag. Het is de gele-
ding van de Loko die zorgt voor goed-
kope maaltijden en betaalbare
kursussen en pleit voor een degelijke
studiefinanciering. Ze neemt ook
maatschappelijk engagement met
haar werking rond vluchtelingen,
man-vrouwverhoudingen en racisme.
Voorzitter Rob Tilmans onthult.

Veto: Kan je eens een paar hoogtepunten op-
sommen uit de geschiedenis van Sora?
Rob: «Er zijn een aantal thema's waarrond
steeds opnieuw gewerkt wordt: onder an-
dere vluchtelingenproblematiek, racisme en
de man-vrouwverhoudingen, mobiliteit en
de studiebeurzen. Er is een grote actie ge-
voerd bij de oprichting van residentie
Camilo Torres begin jaren zeventig. Eerst
was er een rel rond de naam: de studenten
wildden eigenlijk dat de residentie *Che
Guevara* zou heten. De universiteit was daar
niet mee akkoord, waarop Sora *Camilo
Torres* naar voor schoof als zijnde een kato-
liek priester die nog aan de KU Leuven ge-
studeerd had — wat overigens klopt na-
tuurlijk. De unief onderzocht zijn achter-
grond niet verder en het voorstel werd
goedgekeurd. Een week nadien verscheen
er dan een pamflet waarin die priester werd
opgehield als kommunistisch strijder die
nog samen met de Zuid-Amerikaanse boe-
ren had gevochten en doodgeschoten was
door het leger.»

«Er waren verschillende acties rond
het niet gemengde karakter van de residen-
ties: op een gegeven moment heeft Sora vijf
residenties tegelijk bezet, waaronder het
Meisjescentrum. Met als gevolg een hele
rel, want er waren jongensstudenten die
meisjesstudenten kwamen bezetten.»

Moslimmeisjes

«Begin jaren negentig was racisme een
groot thema in Sociale Raad en toen werd
Ster opgericht, studenten tegen racisme.
Dat is nadien onafhankelijk geworden en
verspreid over verschillende steden. Zij zijn
mogen blijven. Vorig jaar was er de bezet-
ting van het Pauskollege waarna de univer-
siteit het Arenberginstituut heeft openge-
steld voor vluchtelingen.»

Veto: De Leuvense studentenbeweging houdt
één principe hoog in het vaandel: 'de demokra-
tiseren van het onderwijs binnen de democratis-
ering van de maatschappij'. Wat doet Sociale
Raad concreet met dit abstracte beginsel?

Rob: «Demokratisering wil zeggen dat ie-
dereen die de capaciteiten heeft om hoger
onderwijs aan te kunnen, vrije toegang
moet krijgen tot dat hoger onderwijs. Los
van sociale, culturele en financiële drempels.
Wij trachten de financiële drempels
van het onderwijs weg te werken door te
zorgen dat er voldoende voorzieningen zijn:
goedkope maaltijden, betaalbare cursussen.
Daarnaast willen we dat er voldoende mid-
delen en mogelijkheden zijn om je als stu-
dent te engageren, binnen de sfeer van het
hoger onderwijs. Zo is Sociale Raad
begonnen met de themahuizen.»

«De culturele drempels proberen we
uit de wereld te helpen door mensen zich
thuis te laten voelen in de universitaire ge-
meenschap. De rondleidingen door de kring-
en onthaaldagen voor eerste- en tweede-
jaars studenten zorgen ervoor dat er een groep ontstaat, dat
die mensen ook buiten de lessen met elkaar
contact hebben. Een aantal studenten on-
dervinden de universiteit als niet toegank-
lijk, omdat ze bijvoorbeeld de eerste uit
hun familie zijn die hier komen studeren.
Je kan dan proberen om voor elk van die
groepen apart iets te doen, maar dat is

moeilijk en vaak kontraproduktief. Als je
wil dat moslimmeisjes hier kunnen stude-
ren, heb je niet-gemengde residenties no-
dig. Het is dan beter om gewoon te voor-
zien in niet-gemengde huizen naast de ge-
mengde, dan om voor hen iets apart op te
richten. Een geïntegreerd beleid is steeds
beter.»

Eiland

«Sociale Raad is opgericht om de socia-
le sektor te coördineren, om die mee met
de universitaire overheid te beheren. Van in
het begin was er de reflex dat je medebe-
heer nooit los kunt zien van het maats-
chappelijke gebeuren. De unief is geen eil-
and, je kan het onderwijs niet demokrati-
seren zonder alles wat daar rond ligt, de
maatschappij, ook mee te demokratiseren.
De grootste thema's binnen het medebe-
heer zijn voeding, huisvesting enzovoort.
Tegenwoordig komt daar steeds meer het
psychomedische bij: faalangstrainingen bij-
voorbeeld. Sinds twee jaar loopt er binnen
de KU Leuven een project rond zelfmoord-
preventie. Er zijn elk jaar een acht- à tien-
tal studenten die zelfmoord plegen — statistisch
niet significant meer dan bij hun niet-stu-
derende leeftijdsgenoten — maar wat is daar
de oorzaak van? Er wordt gedacht om aan
mensen uit monitoraten, gangvertegen-
woordigers, zelfs mensen uit de presidia,
een opleiding te geven zodanig dat zij pro-
blemen vlugger kunnen opmerken.»

(foto Pieter Van der Aa)

«In de structuren van de sociale voor-
zieningen zijn er gewoonlijk drie spelers: de
akademië, het personeel en de studenten.
De Raad voor Studentenvoorzieningen
(RvS) beheert de gelden — jaarlijks gaat dat

over zo'n half miljard — voor de sociale
sektor, namelijk de studentenvoorzienin-
gen. Wij zijn voor tachtig procent bezig met
RvS, tien procent van onze tijd gaat naar
vergaderingen binnen de studentenbewe-
ging zelf, en nog tien procent naar de maats-
chappelijke werking. Het is wel allemaal
even essentieel.»

Veto: Sociale raad is de geleiding bij uitstek
waarin je mensen verwacht die zich echt voor iets
willen engageren. Vroeger echter had je een an-
der soort akties dan nu. Hoe komt dat?

Rob: «Er zijn inderdaad dingen veranderd.
Vroeger vergaderden we met tachtig men-
sen, tegenwoordig zijn we blij als er veertig
komen. We zouden nu de studenten geen
drie weken meer kunnen mobiliseren om
aardappelen te gaan rooien als de boeren in

we standpunten in te nemen waarvan we
denken dat een meerderheid van de stu-
denten zich achter kan scharen. We zijn
van een konfliktmodel overgestapt naar een
konfrontatiemodel. We kloppen niet meer
op tafel en stappen niet meer op om verga-
deringen te blokkeren, maar konfronter-
en de universiteit met wat er fout loopt en
trachten konstruktief samen te werken. Dat
werkt beter, wij bereiken nu veel meer dan
vroeger.»

Veto: Sommige studenten zijn gedesillusioneerd
door die onmedraai, anderen vinden de stude-
ntenbeweging nog altijd te militair. In welke mate
zijn jullie nog representatief?

Rob: «Het leuvense systeem is zeer repre-
sentatief en democratisch: de kringen heb-
ben echt alles te zeggen binnen de Lokoge-
leding. Als de verschillende raden van
Loko, dus ook Sora, een beslissing willen
nemen, moeten zij de goedkeuring krijgen
van de verschillende kringvertegenwoordi-
gers. Van alles wat gebeurt wordt ook ver-
slag gemaakt. Er zijn andere — Gent bij-
voorbeeld, om ze niet te noemen, of
Brussel — systemen waar alle studenten-
vertegenwoordigers rechtstreeks worden
verkozen. Daar vormen niet de kringen,
maar alle studenten de basis. De vertegen-
woordigers dienen nooit hun basis te raad-
plegen in de twee jaar dat ze verkozen zijn,
maar krijgen carte blanche. Een ander groot
verschil is de opkomst: vertegenwoordigers
uit Gent en Brussel worden verkozen op
basis van één tot twee procent van de stu-
denten. De verschillende presidia hier halen
toch minstens dertig procent.»

«De kringvertegenwoordigers zijn de
mensen die stemrecht hebben, maar elke
vergadering van Loko is een open vergade-
ring, dus iedereen die student is aan de
universiteit of aan één van de hogescholen
kan zich engageren en zijn mening zeggen.
Trouwens de werkgroepen — waar men
grondig bepaalde zaken voorbereidt voor de
algemene vergaderingen — staan ook open
voor iedere geïnteresseerde.»

Ekonomika

«Om de representativiteit te waarbor-
gen, proberen we standpunten in te nemen
waar zoveel mogelijk studenten achter
kunnen staan. Anderzijds willen we ook
aan bewustmaking werken: studenten heb-
ben historisch altijd een voortrekkersrol in
de maatschappij gespeeld. Als er rond iets
belangrijks een stilte valt zonder dat de pro-
blemen opgelost zijn, is het de taak van de
studentenbeweging om er iets aan te doen.
Dus doen we iets rond vluchtelingenpro-
blematiek op een moment dat er nog altijd
mensen mee bezig zijn maar dat het geen
maatschappelijk thema meer is. Die be-
wustmaking is er niet enkel naar de univer-
siteit en de regering toe, maar ook naar de
eigen achterban. Maar altijd wel met goed-
keuring van de kringen.»

Veto: Wat staat er dit academiejahr te gebeuren?

Rob: «Eén van de grote problemen van de
studentenbeweging is dat wij geen agenda
naar voor kunnen schuiven met wat we dit
jaar gaan doen. De maatschappelijke the-
ma's kunnen we nog niet plannen, dat
hangt af van de actualiteit. Er is nu een
nieuwe minister, dus zullen we zeker moe-
ten bekijken wat haar beleid gaat zijn over
sociale toelagen voor hogescholen en uniefs
en over studiefinanciering.»

«Twaalf jaar lang zijn de studiebeurzen
niet aangepast geweest aan de index. Nu is
de blokkering opgeheven, nu een massale
petitie-actie waaraan Sora zeer actief heeft
meegewerkt. De beurzen zijn nu echter be-
lachelijk laag door die indexeringstop ge-
durende twaalf jaar, dus vraagt de stude-
ntenbeweging een verhoging van de studie-
beurzen. De regering zegt echter steeds dat
zij daar niet genoeg middelen voor heeft.
We zouden van de nieuwe regering een an-
dere prioritering kunnen vragen.»

Veto: Is Ekonomika fier dat de nieuwe voorzit-
ter van Sociale Raad een TEW-student is?

Rob: «In het algemeen wordt er niet zo in
hokjes verdeeld. Als voorzitter of vrijge-
stelde sta je een beetje los van de kring
waar je je roots hebt. Misschien dat je dat
beter aan hen vraagt.»

Margo Foubert

Minder egoïstisch maakt dikke vrienden

De nieuwe presidiumploeg van het Vlaams Rechtsgenootschap — de studentenwerking van de rechtsfakulteit — kwam met een heuse intentieverklaring op de proppen. Vooral belangrijk is het pleidooi voor een betere samenwerking tussen de Leuvense kringen, met de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) als koördinatie-instrument. Vernieuwing is ook voelbaar in de fakbar van Rechten, het Huis der Rechten (HDR), waar de beheerraad het gebouw opkalfaterde en de overstap maakte van brouwerij Interbrew naar Alken-Maes.

De intentieverklaring bevat weinig nieuws, het wil een bestaande mentaliteit volgen en deze expliciteren. Toch is het opmerkelijk dat juist het VRG met de tekst naar buiten komt. De aanleiding is volgens huidige VRG-preses Pieter Poissonnier dat een kring soms te weinig nadent om in een ruimer kader te werken: "De eigen werking wordt teveel gerelativeerd. Men weet wel dat men samen met andere kringen meer kan doen, bijvoorbeeld samen met Ekonomika. Maar het ontbreekt aan logistiek."

Plak

"De samenwerking tussen de kringen verliep in het verleden vlot," zo vindt de VRG-preses. Het is een gegeven dat de kringwerkingen het minder makkelijk hebben om studenten voor activiteiten warm te maken. Met de verklaring wil het nieuwe presidium een voorbeeld stellen door op te roepen dat men in Leuven aan hetzelfde

zeel moet trekken om het studentenleven in het algemeen te ruggensteunen. "We willen aanzet geven aan Loko om de intentieverklaring uit te werken. Loko moet immers haar schouders daarvoor zetten om de toekomst van de kringen te garanderen."

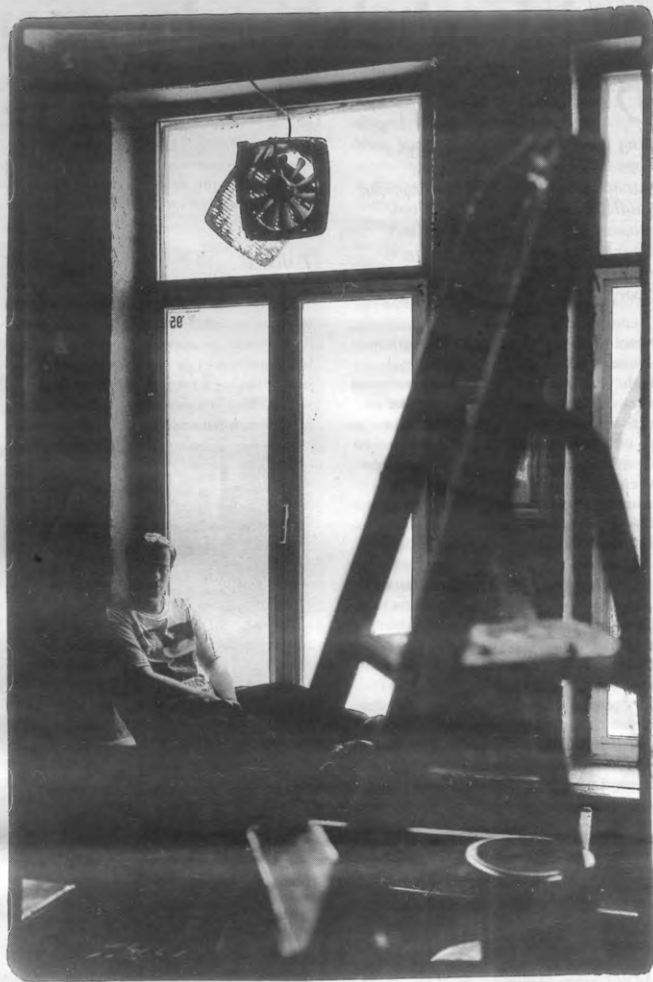
Ter verduidelijking: de samenwerking, zo vermeldt de verklaring, hoeft geen samenwerking sensu stricto te zijn zoals het samen organiseren van een bepaalde activiteit, maar moet ook gaan om het respecteren van elkaars studentenwerking: "Het kan in kleine dingen zitten zoals hoffelijkheid bij plakcampagnes en redelijkheid bij het opstellen van agenda's," aldus de tekst. Niet langer tegenprogrammatische van luiven dus, of heuse plak-achterevolgingen.

Fak

Aan de relatie tussen het VRG en de fakbar Huis der Rechten (HDR) — twee geheel gescheiden en onafhankelijke vzw's — schort er niets. Pieter Poissonnier: "De samenwerking tussen het HDR en het VRG verloopt perfect. Het is wel een gearrangeerd huwelijk: we hebben immers niet voor mekaar gekozen, maar we zijn verliefd op elkaar geworden."

Huwelijksparen of niet, het nodige geld, afkomstig van het VRG, het HDR en de KU Leuven, werd gevonden om ondermeer de gevel van het huis in de Tiensestraat te renoveren. Binnen waren de vloer, de wanden, de verlichting en de toog aan vernieuwing toe.

Misschien is de bierkeuze wel de belangrijkste innovatie. De overstap van Stella Artois naar Cristal Alken is een doelbewuste keuze van de nieuwe beheerraad van het HDR: "Stella bevindt zich in een monopos-

Het HDR weet waarom

(foto Pieter Van der Aa)

iepositie. Men heeft weinig oog voor de klanten; je wordt er als een nummer behandeld. De samenwerking met Interbrew verliep niet zo vlot meer. Er werden geen nieuwe ideeën meer aangebracht. Dan weet je al snel wat je moet doen, en dan ga je nieuwe contacten leggen. De eerste signalen van Cristal waren zeer positief. Bij Alken-Maes is er betrokkenheid met de klanten. Men komt langs, vraagt naar problemen en geeft feedback. Bij onze verbouwingen werd er door Alken-Maes een binnenhuisarchitect gestuurd die tips gaf, zonder iets op te dringen. De overstap heeft

dus niks met geld te maken, maar met service."

Meneer Coucke, manager Externe Relaties van Interbrew: "Een concurrent die belooft dat alles morgen tien maal beter zal zijn, is een klassieke gebeurtenis. Wij kunnen niet altijd winnen en verliezen natuurlijk niet graag. Als Cristal Alken, die in Leuven kwasi niks heeft, zegt: 'ik wil een keer het onderste uit de kan halen,' en voorwaarden geeft die op het gekke af zijn, doen wij daar niet aan mee."

Stijn Bovy

MEUBELS, KLEDING, FIETSEN, HUISRAAD,...

van fifties tot seventies
van klassiek tot modern

Kringloopwinkel Spit,
alles wat je kot nodig heeft

OPENINGSUREN
dinsdag t/m vrijdag 10u-18u
zaterdag 10u-17u

Diestsesteenweg 104, Kessel-Lo
016/26.09.21

(advertentie)

Grand Café La Royale
het eet-, praat- en leescafé

tegenover het station in Leuven

dagmenu en à la carte, snacks, ijsjes
en ... tapbieren en groentesappen, warm en
sterk en ... elke dag diverse (inter)nationale
dagbladen, tijdschriften en ...

elke dag open tot 1 uur 's nachts

Aandelen tussen participatie en contestatie

De tijd van de grote massamobilisaties lijkt sinds het heengaan van de anti-atombetogingen voor eens en altijd deel te gaan uitmaken van de annalen van de geschiedenis. Het is zoeken naar andere aktievormen en hiermee stelt zich een nieuwe uitdaging voor de aktievoerder van morgen: een evenwichtsoefening. Hoe bewandeling van de middenweg tussen het betere lobbywerk — met het risico de basis over het hoofd te zien en de idealen te ruilen voor een zijje op hoog nivo — en de opbouw van een breed maatschappelijk draagvlak. Een van deze nieuwere aktiemethoden die sinds kort ook — met succes — ons Belgenlandje aandoet is de aandeelhoudersaktie (zie ook kader).

Met aandeelhoudersakties worden pogingen bedoeld — ofwel individueel, door kleine of grote kampagnegroepen of overheidsinvesteers — om het beleid van een bedrijf via de aandeelhoudersvergadering te beïnvloeden. Geld dat wordt bevestigd of gespaard, blijft namelijk niet rusten maar wordt opnieuw in omloop gebracht — dit vaak onder de vorm van twijfelachtige investeringen. Dergelijke akties kunnen onder verschillende vormen plaatsvinden. Personen of groepen die voordien nog niet hadden geïnvesteerd in een firma kunnen naar aanleiding van een bepaalde campagne zelf aandelen kopen (eentje rechtvaardigt reeds de aanwezigheid op de vergadering). Ofwel kunnen ze mensen die reeds aandelen bezitten, wakker schudden zodat deze hun invloed kunnen uitoefenen. Zo zijn er in elke beursgenoteerde organisatie kleinere aandeelhouders die elk afzonderlijk niet mee bepalend zijn voor de koers die de organisatie voort — de slapende leden, als het ware. Onder hen vind je soms de personeelsleden, die als onderdeel van het 'human resources'-pakket enkele aandelen bezitten om hun betrokkenheid bij het reilen en zeilen van het bedrijf te verhogen. Naast deze akties kunnen er op het moment van de vergadering soms demon-

straties of perskonferenties worden georganiseerd door 'buitenstaanders'.

In de Verenigde Staten, waar dit soort akties het meest worden gebruikt, heeft tot nog toe geen enkel voorstel de meerderheid van de stemmen behaald, zelfs niet bij benadering. De meeste leden stemmen namelijk ofwel niet, ofwel konform de bedrijfslijn en de etiket van het gemakkelijke geld. Toch is het gebruik ervan doorheen de jaren toegenomen en dit tot 1991. In dat jaar alleen al werden bijvoorbeeld meer dan driehonderdvijftig resoluties ingediend op vergaderingen in de VS. Na deze periode nam het gebruik ervan af in de VS, maar nog steeds is het een potentieel drukkingsmiddel. Zeker nu het zich ook manifesteert in het buitenland. Aandeelhoudersakties zullen slechts afdoende resultaten bieden indien ze deel uitmaken van een ruimere campagne en aldus bijdragen tot een breed maatschappelijk debat. Op langere termijn kunnen bedrijven zo gedwongen worden hun beleid te wijzigen. Dit kan jaren duren, maar de voorbeelden van succesvolle akties zijn legio. Eén van de meest bekende is deze ten tijde van het apartheidregime in Zuid-Afrika. Tot 1992 werden bij bedrijven die er investeringen hadden lopen meer vragen gesteld omtrent hun betrokkenheid bij de terreur dan over welk ander onderwerp ook. Tussen 1984 en 1991 trokken meer dan tweehonderd bedrijven hun investeringen uit het land terug.

In landen zoals de VS en Groot-Brittannië is deze vorm van sociaal protest al enkele decennia ingeburgerd. Ze kende haar ontstaan in de VS begin jaren '70, toen er bij General Motors resoluties werden ingediend rond vrouwen- en minderheidsrechten, ecologische kwesties en nondiskriminatie bij aanwervingen. Het initiatief werd in eerste instantie genomen onder impuls van religieuze organisaties. Gaandeweg hebben andere groepen de idee overgenomen, waaronder de pensioenfondsen, niet-gouvernementele organisaties en direkte aktiegroepen. Sinds het ontstaan van de aandeelhoudersakties hebben een aantal organisaties zich gespecialiseerd in deze vorm van *corporate watch*. Zo werd het

Amerikaanse Interfaith Center on Corporate Responsibility (ICCR) opgericht. Ze verzamelt gegevens over de politieke lijn van bedrijven met het oog op sociaal verantwoord ondernemen. Daarnaast geeft ze in haar boek een overzicht van alle resoluties die over de jaren reeds werden ingediend en hoe je hierbij best te werk gaat.

Vikings

In West-Europa situeert het zwaartepunt op vlak van georganiseerde aandeelhoudersakties zich in Groot-Brittannië en Duitsland. Zo kent het ICCR een Engelse tegenhanger, namelijk de Ecumenical Council for Corporate Responsibility, zo'n tien jaar geleden gesticht naar Amerikaans model. In Duitsland bestaat geen dergelijke structuur gestoeld op religieuze basis, maar dat neemt niet weg dat andere organisaties zich hebben verenigd in het 'Kritisches Dachverband'. Deze 'kritische aandeelhouders' zijn hun protest begonnen in de jaren '80 tegen de multinational Bayer (verkoop van bloedprodukten besmet met het Aids-virus, dierenproeven, ecologische blunders). Ondertussen groeide de kleine groep uit tot een verband van zo'n vijftiendertig organisaties. Op hun palmares prijken sensibiliseringsinitiatieven rond Bayer, Siemens (ecologische verwoestingen en nucleaire wapens), Thyssen (bekend voor wie 'Ik, Ali' heeft gelezen), Daimler Benz (wapenproduktie), Hoechst en Schering (genetische manipulatie) en Deutsche Bank, en nog vele andere. Meer en meer kleine investeerders sluiten zich aan bij de Kritische Aandeelhouders. In Nederland is er geen overkoepelende vereniging maar ook hier werden grote bedrijven, zoals Shell en Philips, al regelmatig onder vuur genomen door aktievoerders. Belgische en Finse organisaties vierden dan weer onlangs hun vuurdoop.

Het is duidelijk dat aandeelhoudersakties inspelan op een etisch reveil. Dit reveil lijkt echter steeds meer ingekapseld te zitten in ons neo-liberaal systeem. Men gaat het beleid niet langer in vraag stellen en afwijzen, maar men gaat participeren om bij

te sturen. Ook de economische wereld speelde hier handig op in. Steeds meer banken bieden naast hun gewone gamma ook een etisch verantwoord produkt aan, omdat zij anders klanten dreigen te verliezen aan de concurrentie. Zo komen ook gure kapers op de kust: etische beleggingsfondsen bestaan reeds met daarin Barco, Siemens en andere bedrijven in opspraak. Wie om Birma geeft, laat Total en Fina links liggen voor niet echt onbeschreven blaadjes als die van Shell en Chevron. Het blijft balanceren op een dunne koord, waarbij etische en economische belangen konstant tegen elkaar worden afgewogen. Wie wapenfabrikant FN dicht wil, wordt de mond gesnoerd met loodzware argumenten als werkgelegenheid. Etische korrekties kunnen, als er niet wordt geraakt aan de principes van economische groei. Henry Mathews, voorzitter van het 'Kritisches Dachverband', zegt hierover het volgende: "Wij hebben respect voor iedereen die aandelen van Daimler en Siemens wil bezitten als investering. Maar als je niet vindt dat een deel van jouw dividend mag worden verdiend met wapens en nucleaire technologie, dan kan je dat het management laten weten via ons."

De vele voorbeelden uit het buitenland en de overwinning van het Forum voor Vredesaktie op de telekommunikatieus Barco wijzen echter op het potentieel van de aandeelhoudersaktie als nieuwe aanvulling bij het 'kritisch consumeren'. Het motto 'verander de wereld, begin bij jezelf' is niet langer alleen van toepassing op voeding, woonomgeving en mobiliteit maar ook op het minder zichtbare luik: de investeringen.

Katrien Keyaerts
Thierry Laenen

Voornaamste bronnen: H. Peeters, Verantwoord anders beleggen binnen de Benelux, Ethibel, Brussel, 1996; ICCR, The Proxy Resolutions Book, NY, 1996; J. Melton & M. Keenan, "No more Wall Street walk: shareholder activism as a social investing tool", in: The socially responsive investing tool, Cambridge, s.d.; P.D. Kinder & H. Holt (red.), The social investment almanac: A comprehensive guide to socially responsible investing, Routledge, NY, 1992.

Forum voor Vredesaktie dwingt Barco op knieën

Als vorm van sociaal protest is de aandeelhoudersaktie in het buitenland reeds langer bestaande. (zie artikel) Bij ons was het wachten tot vorig jaar toen het Forum voor Vredesaktie de telekommunikatieus Barco voor de rechter daagde naar aanleiding van een door hen eerder bijgewoonde aandeelhoudersvergadering van het bedrijf. Op deze vergadering hadden Forum-militanten — met allen een aandeel van het bedrijf op zak — getracht vragen te stellen aan de Raad van Bestuur over hun rol in de wapenhandel. Sommige vragen werden niet of onvoldoende beantwoord. Barco werd voor de rechter gedaagd en deze gaf het Forum in een opmerkelijk vonnis grotendeels gelijk. Kort na de uitspraak lieten aandeelhouders van een ander bedrijf hun vergadering zes uur duren door het stellen van 'vervelende' etische vragen. Een nieuwe vorm van aktievoeren lijkt hiermee geboren in België, maar blijft voorlopig het minder bekende broertje. Een zoveelste overwinning van David op Goliath?

Maandag 17 mei 1999, de Rechtbank van Koophandel van Leper maakt z'n vonnis bekend in het geschil tussen de nv Barco en een aantal aandeelhouders. Wat eerst nog op een van tevoren verloren zaak leek, krijgt de allures van een historische overwinning. Een aantal aandeelhouders-vredesaktivisten wisten onder impuls van het Forum veertien van de ruim 3.750.000 aandelen te bemachtigen. Zij waren vooral geïnteresseerd in de rol van Barco in de wapenindustrie en de beleidslijnen hieromtrent in de toekomst. De Raad van Bestuur weigerde in te gaan op al hun vragen. Art. 70 van de Vennootschapswet betekent echter een duidelijke bescherming van het vraagrecht — en daarbij het recht op een afdoende antwoord. De rechter oordeelde dan ook dat "nv Barco een buitengewone algemene vergadering dient bijeen te roepen met als enige agendapunt het 'vraagrecht' van de op deze vergadering aanwezige aandeelhouders."

Intussen heeft Barco — na lang treuzelen — beslist het vonnis aan te vechten in hoger beroep. De aandeelhoudersaktie heeft hiermee vrij snel een plaats weten af te dwingen op de 'markt van het aktiegebeuren'. Het Forum is er via een lange campagne en een aktie met veel pers aandacht in geslaagd om het debat over de verantwoordelijkheid van de Belgische high-tech-industrie in de ontwikkeling van zogenaamde propeere oorstechnieken nieuw leven in te blazen. Barco, de Vlaamse en Federale overheid werden nogmaals ter verantwoording geroepen. Deze Vlaamse overheid, die via de Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen (GIMV) meerderheidsaandeelhouder is bij Barco, verklaarde in oktober '91 nog bij monde van de Batselier (toenmalig Vlaams Minister van Economie): "Ik wens geen bedrijven overheidsmiddelen ter beschikking te stellen met het oog op de verwezenlijking van militair geïntendeerde projecten."

(kt/tl)

Promotie-actie voor
studenten en personeelsleden
KU Leuven

werk efficiënter en
geniet van meer vrije tijd met

L&H Voice Xpress™

Wat ?

L&H Voice Xpress™ laat je spreken tegen je computer!

- Razendsnelle spraakherkenning : dicteer tot 140 woorden per minuut.
- Bewerk Microsoft® Office-documenten met de stem : met Natural Language Technology™ formuleer je opdrachten in je eigen woorden!
- Ideaal voor verhandelingen en thesist!
- Lees er alles over op <http://www.tsl.com/nl/voicexpress/>

Prijs ?

Professional versie
6990 3500 BF

Advanced versie
4490 2500 BF

Dossier : software
PC Magazine
Nederland
september 1999

Waar ?

bij ACCO Leuven

Wanneer ?

van 1 oktober t.e.m. 31 december 1999

Nieuwe reeks in Veto: Ontwikkelingsamenwerking en universiteit

De studentenbeweging heeft zich in haar geschiedenis al vaker beziggehouden met ontwikkelingsamenwerking: werkgroepen werden opgericht, discussies gevoerd. Maar uiteindelijk heeft zij weinig gerealiseerd.

Ook de universiteit doet aan ontwikkelingsamenwerking, maar met een gemengde motivatie. Haar steun vloeit niet altijd voort uit solidariteit met de Derde Wereld maar uit strategische belangen. Opportuniteit zoals dat heet.

De reeks *Ontwikkelingsamenwerking en Universiteit* groeide uit de brief van de Kinshasese

studentenbeweging aan de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko). De brief daagt de Leuvense studentenbeweging uit om na te denken over het concept ontwikkelingsamenwerking. Een greep uit het Veto-menu: onderwijs en universiteit in de Derde Wereld, internationale samenwerking van studenten, samenwerking westerse en afrikaanse universiteiten, enzovoort. Wij trachten op zijn minst stof te leveren voor een zinvolle discussie in het universitaire wereldje.

(bds)

Ontwikkelingsamenwerking & universiteit, deel 1: Oproep Kinshasese studentenbeweging aan Loko

In Kongo douchen ze met vijfhonderd tegelijk

Allucinant!" Zo omschrijft Johan Verschuere, studentenpastor van de Universitaire Parochie (UP) de toestand aan de Université de Kinshasa. Hij was er samen met negen Leuvense studenten op inleefreis en verbleef er een maand tussen de Kongolese studenten. De reis kaderde in een samenwerking tussen de universitaire parochies van de Kongolese en de Leuvense universiteit. Bij hun terugkeer kregen ze van de plaatselijke studentenbeweging een brief toegezonden die gericht was aan de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko).

Het is niet de eerste keer dat het Afrikaanse continent noodkrenen richt aan Europa. Begin augustus nog werden twee tieners uit Guinea dood teruggevonden in de ruimte van het landingsgestel van een Sabena-toestel. Door een gebrek aan opleiding en onderwijs zagen ze in hun land voor zichzelf geen kansen meer. In een afscheidsbrief aan de "Europese Excellenties" vroegen ze hulp in de strijd tegen de armoede en de oorlog in Afrika.

Mobutu

De Université de Kinshasa — ook wel Unikin genoemd — vindt haar oorsprong in 1954, toen België in Afrika nog een kolonie onder zijn hoede had. De universiteit werd er door de KU Leuven opgericht onder de naam Université Lovanium. Mobutu maakte van deze universiteit een staatsuniversiteit. Gevolg hiervan was dat er geen geld meer beschikbaar was, een situatie waarin al twintig jaar geen verandering meer is gekomen.

"Momenteel zijn er zo'n twintigduizend studenten. Het barst uit zijn voegen: de aula's zitten afgeladen vol, de opleidingsruimten worden à l'improviste in elkaar gestoken en het wonen gebeurt op de kampus zelf in homes. Elk home heeft ongeveer honderd kamers. Toch leven er vijfhonderd tot achthonderd studenten in die woonblokken, met veel water- en elektriciteitspannes tot gevolg", aldus Johan Verschuere.

Het enige geld waarover de Unikin beschikt, is het staatsgeld om profen uit te betalen en het inschrijvingsgeld van de studenten. Door het uitblijven van financiële impulsen bevindt de infrastructuur zich in een schrijnende toestand. Verschuere: "De bibliotheek ligt in puin. Je loopt over wat ooit boeken zijn geweest." Daarbij kan de vraag gesteld worden hoe gedegen en up-to-date de aangeboden opleidingen zijn. Er

is trouwens een grote nood aan boeken en recente, actuele wetenschappelijke kennis.

Garde

Een tweede oorzaak voor het probleem ligt bij de weddes van het academisch personeel: een prof ontvangt ongeveer vierhonderd frank per maand. Omdat Kongo geen goedkoop land is — een busticket kost al gauw één frank — moet een prof bijklussen. Een aantal van hen zijn op die manier actief in onderzoekcentra, in het privé-onderwijs en in de handel. Door dat groot

aantal nevenactiviteiten wordt het curriculum niet zelden verwaarloosd. Zo gebeurt het dat de opleiding rechten in Kinshasa tien jaar duurt.

Een ander pijnpunt is de vergrijzing van het academisch personeel van de Unikin. Verschuere: "Er staat geen nieuwgevormde garde klaar. Enkele profen besef

fen dat welz maar ondernemen te weinig." De UP'er ziet een rol voor de KU Leuven weggelegd om hier in Leuven te voorzien in de doktoraatsopleiding van Kongolese studenten. Een inspanning die volgens hem niet veel kost en gratis zou kunnen aangeboden worden.

Broer

Momenteel leven er nog twee opvattingen over ontwikkelingsamenwerking in het Kongo van Kabila. Enerzijds is de oude reflex van 'oncle Belgique et cousin Congo' nog steeds aanwezig. Een stuipreuking die stamt uit het koloniale verleden van het gebied. Het centrale idee was er één van betutteling. Verschuere is van mening dat een dergelijke houding niet langer werkbaar is: "De kontekst van het land kan het niet aan, het zou immers een investering zijn waarbij het geld in een bodemloze put zou terecht komen. Een aantal profen zien in dat er een verandering moet plaatsgrijpen. We moeten immers evolveren naar een broer-broer-verhouding tussen noord en zuid."

Er werd een protocol ondertekend te Kinshasa tussen de Universitaire Parochie van Leuven en die van de Université de Kinshasa. De overeenkomst komt neer op een uitwisseling van "noden". Studentenpastor Verschuere: "Wij hebben nood aan wijsheid die wij kwijt zijn geraakt door onze materiële welstand. De uitwisseling gebeurt nu op het vlak van privekontakten tussen ginder en hier. Dat blijkt goed te werken. Wij wachten nu wel af hoe die uitwisseling concreet kan ingevuld worden. Wij leverden wel al veertig computers om een dienst voor studenten op de Kinshasese kampus op te zetten."

De brief die gericht is aan Loko en afkomstig van de Kinshasese studentenbeweging vraagt onomwonden om materiële steun om haar werking verder uit te bouwen. Het valt af te wachten hoe sterk de Leuvense solidariteit zal zijn. Op de OAV (de Openbare Algemene Vergadering van Loko) van maandag 20 september waar gestemd werd over het onderwerp van de studentenspeech bij de opening van het academiejaar, bleek de basisfinanciering van de KU Leuven als thema alvast een grotere voorkeur weg te dragen dan ontwikkelingsamenwerking.

Stijn Bovy

Studenten Welkom '99

Naast de officiële opening van het academiejaar staat er al elf jaar ook een ludiek evenement op het programma. De VZW Oude Markt organiseert samen met Studio Filmtheaters het "Studentenwelkom". Omdat "de langste toog ter wereld" niet lang zonder studenten kan, wordt de terugkeer van het jonge volkje passend gevierd. Er wordt een gratis konsert en een gratis film aangeboden. Gespreid over twee dagen verwacht men vijftienduizend mensen. Dat zullen trouwens niet alleen studenten zijn want het evenement is ook populair bij Leuvenaars en mensen uit de regio. Het programma:

Op woensdag 29 september om 19 uur openen Rasbluuto, de winnaars van het Interfakultair Songfestival 1999. Daarna zal de Nederlandse rockformatie Tröckener Kecks vooral covers brengen. Met een charismatische voorman als Rick De Leeuw hebben zij een ijzersterke live-reputatie. Het konsert wordt afgesloten met de revival van de disko. De Royal Dutch Disco Philharmonic koppelt een tipische sound aan platolozen en glitterpakjes. Met een hoog dansgehalte halen zij de hits van de jaren zeventig en tachtig van onder het stof. Goed om een hopelijk zwoele nacht in te dansen. That's the way I like it!

Op donderdag 30 september om 20 uur is het gieren en brullen gelazen met de film op de Oude Markt. The Full Monty wordt beschouwd als een van de beste Britse films van het voorbije decennium. Zes mannen-uit-de-sstraat besluiten de Chippendales naar de kroon te steken en volledig naakt te gaan. Een hilarisch kijkstuk, opgesmukt met muziek die nog van de dag tevoren in je oren dreunt.

(pm)

Tsunami in Afrika

Om hun teveel aan vrije tijd enigzins nuttig te besteden, vertrokken Karl, Michaël en Moira, drie kakelverse bio-ingenieurs, en Nele, een dokter in spe, op 21 augustus op een avontuurlijke tocht naar het Victoria-meer in Tanzania. Daar scheiden hun wegen en zetten ze eigenhandig een fris nieuw Afrika-leid op-poten. Nele zal stage lopen in een ziekenhuis in Kisumu. Karl en Michaël stropen de mouwen op voor een NGO-project in Bukoba. Moira trekt alleen verder.

Voor deze hektische tocht naar het zwarte kontinent, vertrouwt het viertal op een Unimog, door technici omschreven als een 4x4-legervrachtwagentje. Dit voertuig hebben ze eigenhandig omgebouwd en dient hen de komende maanden ook als living, keuken en badkamer.

Om haar lezers ook enige ontspanning te bieden, volgt Veto alle belevenissen op de voet, en schotelt ze de komende weken een onvervalst dokudrama voor.

(fdk)

Fans kunnen ook surfen naar <http://www.angelfire.com/ut/tsunami>

Rekrutering onder een laagje mobiliteit

Met de bereikbaarheid van de KU Leuven kan het heel wat beter. Dat blijkt uit twee onderzoeken die het Algemeen Beheer van de universiteit liet uitvoeren, het ene door de Studentenvoorzieningen en het andere door diezelfde dienst in samenwerking met het Instituut voor Sociale en Economische Geografie. In het licht van de dalende studenten-aantallen en het sowieso al beperkte hinterland van Leuven is een dergelijk onderzoek — dat spreekt voor zich — even goed gesneden brood om de rekruteringsstrategie te verbeteren.

Bereikbaarheid is voor ASO-studenten de belangrijkste faktor om te kiezen naar welke universiteit ze gaan. In 1998 bleek dat al uit een ander onderzoek, van de Leuvense socioloog Jaak Billiet en diens medewerkers. Abiturienten kiezen met andere woorden in de eerste plaats een unief die dicht bij huis ligt. Het ideologische profiel van een universiteit — voorheen erg prominent — bepaalt nog slechts in geringe mate de keuze. Die konklusie is geen goed nieuws voor de KU Leuven. Een nieuw, intern onderzoek drong zich dan ook op. Zelfs het Instituut voor Sociale en Economische Geografie werd aangesproken om heel Vlaanderen in kaart te brengen op het vlak van de bereikbaarheid van Leuven. De taalgrens en de nabijheid van Brussel snijden het hinterland van Leuven af, iets waar de Universiteit Gent geen last van heeft. En ander zou wel eens kunnen betekenen dat de sterkere groei van de studentenpopulatie aan de Gentse unief eerder structureel dan conjunctureel is. Als je daar dan bijtelt dat de financiering door de overheid — de nu al ontoereikende 'eerste geldstroom' — gebaseerd is op de studenten-aantallen, dan worden rektor Oosterlinck's herhaaldelijke pleidooien voor een hogere basisfinanciering (zie artikel op voorpagina) en een goed werkende rekrutering meteen akuter.

Heikel

De resultaten van het andere onderzoek — waar in 1997 de opdracht toe werd gegeven — zijn gebundeld in de 'Rapporten Studentenvoorzieningen'. Deze rapporten behandelen telkens een typisch probleem waar de Leuvense studenten mee te kampen hebben. Bedoeling van dit onderzoek was een beeld te krijgen van hoe goed men zich in Leuven kan verplaatsen met openbaar of eigen vervoer. Al kwam ook in dit dossier het heikele punt van de bereikbaarheid van de KU Leuven ter sprake. De KU Leuven rekruteert namelijk studenten uit alle Vlaamse provincies, wat voor twee bewegingen zorgt: **verplaatsingsstromen** van thuis naar kot en omgekeerd en verkeer in de stad Leuven zelf. Omdat kot- en pendelstudenten zich wekelijks of dagelijks verplaatsen van en naar Leuven, is de eerste verplaatsingsstroom de meest omvangrijke en complexe. Later zullen de verworven inzichten overigens als basis dienen om concrete voorstellen uit te werken in samenwerking met de betrokken overheden en vervoersmaatschappijen.

Jan De Vuyst — directeur studentenvoorzieningen KU Leuven — legt in het voorwoord van het rapport de vinger op de mobiliteitswonde binnen de stad: "De verplaatsingen van studenten binnen de stad dienen betaalbaar, veilig en ecologisch verantwoord te zijn. Fietsgebruik en wandelverkeer moeten gestimuleerd worden. Daarvoor zijn een aantal voorwaarden: voldoende capaciteit en kwaliteit van fietsstallingen, maatregelen voor de preventie van fietsdiefstal, aangepaste infrastructuur en een fietsvriendelijk klimaat. Er moet speciale aandacht gaan naar het aanbod van bewaakte fietsstallingen aan het sta-

tion, aan de auditoria en aan de studentenhuisvesting." Uiteraard maakt een verbetering van de infrastructuur Leuven aantrekkelijker voor abiturienten.

Naïef

Het andere onderzoek concentreert zich dus op de verplaatsing van studenten van en naar Leuven. Het onderzoek begint met een analyse van de bereikbaarheid van Leuven via het openbaar vervoer. Voor de verbindings op vrijdag situeren de onbereikbare gemeenten zich vooral in Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Voor de verbinding op zondag situeert een groot deel van de onbereikbare gemeenten zich in de zuidelijke helft van Vlaanderen tegen de taalgrens. Het onderzoek toonde ook aan

om te zien waar de studenten hoofdzakelijk vandaan komen. En dan stellen we vast dat de landelijke regio's nog steeds de minst vertegenwoordigde gebieden zijn. De studenten komen voornamelijk uit steden en uit de daaronder liggende agglomeraties. Vooral de driehoek Antwerpen-Brussel-Leuven scoort voor onze universiteit sterk. Binnen die stadsmilieus hebben we ook kunnen zien dat kinderen van arbeiders nog altijd moeilijker de weg vinden naar de universiteit dan andere. Maar we moeten natuurlijk niet naïef zijn door te denken dat een nieuwe bus- of treinhalt plots meer kinderen uit die laagste sociale lagen naar hier zal lokken."

Het onderzoek over de mobiliteit naar Leuven neemt vervolgens ook de *KU Leuven-gerichtheid* van de Vlaamse en Brusselse

peil te houden. Als universiteit probeer je toch uit zoveel mogelijk regio's studenten te halen. Nu dreigt onze studentenpopulatie steeds meer uit Limburgers en West-Vlaamingen te bestaan. Ons onderzoek had ook tot doel die verschraling tegen te gaan. We moeten uiteraard niet kosten wat het kost proberen een betere verbinding met het moeilijk bereikbare Eeklo te realiseren, want we weten toch dat dat het natuurlijke hinterland van de Gentse universiteit is. En dus leggen wij onze prioriteiten elders, bijvoorbeeld in de doorstroming naar Leuven van mensen die net hun kandidaatsdiploma in Kortrijk behaald hebben."

Uit het antwoord van Bauwens mag afgeleid worden dat mobiliteit de 'dienstmaagd' van dienst is om de rekrutering aan te scherpen. Het is mooi om als uitgangspunt te vertrekken vanuit de democratiseringsgedachte, maar in dit geval geldt democratisering enkel om de eigen positie op de universiteitsmarkt te versterken. Deze situatie zal blijven bestaan zolang de financiering van de universiteiten zwaar afhangt van het aantal studenten. Een toestand die

(foto Pieter Van der Aa)

dat wachttijden problematisch worden omwille van de kans dat men een aansluiting mist (zie kader voor de resultaten).

Met een sociaal-economische analyse van de Leuvense studentenpopulatie gooit het onderzoek het over een heel andere boeg. Het is volgens de onderzoekers bekend dat bepaalde sociale, economische en demografische factoren een belangrijke invloed hebben op de beslissing om al dan niet voort te studeren. Bovendien zijn ook deze factoren niet uniform over de ruimte verspreid zodat bepaalde streken misschien meer en gemakkelijker hun jongeren uitsluiten voor universitaire studies dan andere. Guido Bammens — stafmedewerker Algemeen Beheer en mede-auteur van het onderzoek — licht toe: "De bedoeling was

gemeenten onder de loep. Het blijkt dat het aantal generatiestudenten aan de KU Leuven tussen 1991-92 en 1996-97 stijgt, maar dan in beperkte mate. Die stijging situeert zich vooral in Limburg. Het grootste verlies wordt geboekt in de arrondissementen van de grote steden Antwerpen, Gent en Brussel.

Dienstmaagd

Het onderzoek balanceert op de grens tussen mobiliteit en rekrutering. In een gesprek met Veto gaf Jan Bauwens — Directeur Algemeen Beheer KU Leuven — trouwens toe dat het onderzoek ook een rekruteringsdoelstelling meekreeg, maar nuanceerde dit meteen. Jan Bauwens: "Het is toch niet verkeerd om je middelen op

in tegenspraak is met het idee van rationalisering, zoals voorgesteld in het plan-Dillemans. Als Vlaanderen kwalitatief onderwijs wil blijven aanbieden, moet men streven naar één grote universitaire ruimte: in plaats van een concurrentiestrijd te voeren, dienen de universiteiten eerder samen te werken aan een echt kwaliteitsvol onderwijs. Een onderzoek dat uitgaat van democratisering en dat de mobiliteit wil verbeteren, kan alleen maar de goedkeuring wegdragen. Mobiliteitsonderzoeken die zich evenwel enkel toespitsen op de eigen universiteit lijken in ieder geval geen stap in de goede richting.

Bart De Schrijver
Diederik Vandendriessche
Peter Mangelschots

Resultaten van de mobiliteitsonderzoeken

De KU Leuven deed twee onderzoeken naar de mobiliteit van haar studenten. Het eerste werd uitgevoerd onder de auspiciën van de Dienst Studentenvoorzieningen, het tweede eveneens maar dan in samenwerking met het Instituut voor Sociale en Economische Geografie. Het eerste behandelt voornamelijk de mobiliteit in Leuven, het tweede uitsluitend de mobiliteit van en naar Leuven.

De besluiten van het eerste onderzoek waren de volgende:

1. Het openbaar vervoer voor de bereikbaarheid van de KU Leuven moet drastisch verbeterd worden.
2. De tarieven voor dit openbaar vervoer zijn te hoog. Financiële stimulansen kunnen een verandering in het verplaatsingsgedrag van studenten mogelijk maken.
3. Informatie over bereikbaarheid mag niet resulteren in terugbetaling van tickets.
4. Het sensibiliserings- en informatiecentrum (SIC) dient zich sterker te profileren.

Het tweede onderzoek leidde tot de volgende konklusies:

1. Onbereikbare gemeenten situeren zich vooral in Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen
2. In gebieden zoals dat van Mechelen en Heist-op-den-Berg zijn er op het vlak van de reistijd eilanden van slecht ontsloten gemeenten.
3. Lange wachttijden vormen een element van afstoting bij de keuze van de universiteit.
4. De driehoek Antwerpen-Brussel-Leuven en de Gentse agglomeratie leveren in Vlaanderen de meeste universiteitstudenten. Het zuiden van West-Vlaanderen en de Kempen brengen vooral hogeschoolstudenten voort.
5. Tussen 1991 en 1997 kwam de grootste stijging van Leuvense generatiestudenten uit Limburg.
6. Er dient een vlottere verbinding tussen Leuven en Heverlee te komen.

(dv/bds)

Vrouwelijke ratio en mannelijke emoties

De laatste jaren is de vrouwelijke studentenpopulatie steeds gestegen. Vandaag de dag schrijven zich meer meisjes dan jongens in aan onze universiteit. Toch constateert men dat op het niveau van assistenten en professoren vrouwen nog steeds duidelijk in de minderheid zijn. Van verschillende kanten probeert men deze problematiek zinvol te benaderen. Zo richtte de Sociale Raad van de studenten de werkgroep Vrouw Man Universiteit Samenleving (Vmus) op. Op interfacultair niveau is er de Interfacultaire Raad Vrouw Man Universiteit (IRVMU), voorgezeten door professor Lieve Vandemeulebroecke.

Bij de opening van het vorige academiejaar vestigde Vmus op een ludieke manier de aandacht op de positie van de vrouw aan de universiteit. Naast de stoet van de professoren lieten zij enkele meisjesstudenten meelopen gehuld in een toga. Enkele

maanden eerder, in mei '98, had Vmus al een beleidsnota voorgelegd waarin enkele problemen werden aangekaart en enkele suggesties voorgelegd. Eén daarvan was het inrichten van een vrij vak Vrouwenstudies met daarnaast de integratie van de "gender-thema's" in alle vakken. Daarmee sloot zij vrijwel naadloos aan bij de vraag van de IRVMU die in '97 ook al aangedrongen had op een vak "Capita selecta van de vrouwenstudies".

Het onderwerp lokt geregeld tegenstrijdige meningen uit. Sommige studenten en academici vinden het nogal een ver-van-mijn-bed-show. Anderen vinden het allemaal een beetje overdreven. Maar ook degenen die het probleem wel erkennen, zijn het niet altijd eens over de oplossing. Moet men een apart vak vrouwenstudies inrichten of eksponentieert dat eens te meer de positie van de vrouw? Is het misschien beter om het thema alleen maar te integreren in de verschillende disciplines?

Na rijp beraad is er dit academiejaar het vak Genderstudies uitgekomen. Vooral de

jonge garde was voorstander van een apart vak. Toch verkoos men de benaming Genderstudies boven Vrouwenstudies. Dat had verschillende redenen. Ten eerste sluit het beter aan bij het internationale discours. Ten tweede vertolkt het beter de opvatting dat sekseverschillen vooral cultureel bepaald zijn. Het zet aan tot nadenken over wat tipisch mannelijk of vrouwelijk is zonder alleen de nadruk op het vrouwelijke te willen leggen. Klassiek werd bijvoorbeeld ratio met de man geassocieerd en emoties met de vrouw; of beschouwde men sommige richtingen als mannelijker dan andere. De feiten spreken dit meer en meer tegen. In sommige "klassiek mannelijke" richtingen (zoals rechten) zitten tegenwoordig meer vrouwen.

Voor de vier inleidende kolleges heeft men van buitenaf professor Veerle Draulans aangetrokken. Draulans komt van de Katholieke Universiteit Brabant in Tilburg en is een autoriteit op het gebied van gender en zorgteek. Zij zal enkele wetenschappelijke vraagstellingen

voorleggen en een historische benadering geven van de genderproblematiek. De volgende kolleges zijn capita selecta uit het onderzoek. Het probleem zal daarin aangekaart worden vanuit diverse perspectieven als architectuur, psychologie of media. De gastdocenten zijn de professoren Van Mechelen, Foblets, Roe, Schepers, Heynen, Hondeghem en Cantillon. Iedere student(e) zal in dit lijstje wel een of meerdere hem of haar bekende namen terugvinden. De lessenreeks wordt afgangen door een proeve tot syntese, opnieuw van Draulans.

Genderstudies bestaan ook aan andere universiteiten. Het doel van de KU Leuven is niet overlappen maar een meerwaarde geven: enerzijds een forum bieden aan de problematiek, anderszijds een aanzet geven tot een bredere benadering. Zoals gebruikelijk bij interfacultaire kolleges, staat het vak open voor tweede-cyclus-, voortgezette en doktoraatsopleidingen. Alleen de faculteiten Geneeskunde en Theologie doen niet mee met het project, de laatste omdat daar al een gelijkaardig vak bestaat.

Fakulteit Economie neemt ook deel. Enige sensibilisering zou geen overbodige luxe zijn voor de economiestudenten, afgaande op hun platvloerse affiches met "bloedstollende meiden".

Peter Mangelschots
Bart De Schrijver

De lessen vinden plaats elke donderdagavond van het eerste semester, telkens van 18u tot 20u

 Cultureel Centrum Leuven

Vraag nu onze gratis
seizoensbrochure

Bel naar (016) 23 84 27
of fax op (016) 29 12 15

of stuur de strook naar:
Brusselsestraat 63, 3000 Leuven

Onze sponsors:

Voornaam: Naam:

Straat en nr.:

Postnr.: Gemeente:

Telefoon:

CC Leuven respecteert uw privacy. Uw gegevens nemen we op in ons bestand om u beter te informeren. U hebt inzage en correctierecht. (wet 8/79/92)

Loko-beurs '99

Onder het motto "Duw je fiets eens in een Fietsgraveer Drive-In binnen op de hip hop-beats van Riot Squad" organiseren Sociale Raad, Alma en Sic op dinsdag 28 september en woensdag 29 september '99 in Alma 2, en op dinsdag 5 oktober in Alma 3 (Heverlee) een heuse beurs.

De topattracties zullen ongetwijfeld de voorstelling van organisaties en verenigingen en de lansering van de Sic-milieukampagne 'Afval: wie slim is, sorteert' zijn. De fietsgraveer-actie moet de publiekstrekker worden. Om het geheel wat kleur te geven is er elke dag tussen 12 en 14 uur graffiti voor iedereen, gebracht door Quinten (ABN). Als u geheel bespoten bent, kan u zich laten drogen door de Leuvense hiphop-sikloon Riot Squad.

Fietsgraveersessies:

Alma 1
di., wo., do. 12, 13 en 14 oktober van
11.30-14.30 u en van 17.00-19.30 u

Alma 2
di. 28 september van 12.00-15.00 u en
van 16.00-19.00 u
wo., do. 29 en 30 september van 11.30-
14.30 u en van 17.00-19.30 u

Alma 3
di., wo., do. 5, 6 en 7 oktober van
11.30-14.30 u en van 17.00-19.30 u

(sb/kn)

JO MEUWISSEN

Alle verhuur
Video-, klank- en lichtmateriaal
Videoschermen tot 4 m
DISCOBAR
met of zonder D.J.
KARAOKE (5000 BEF)

 016/201.301

(advertentie)

Geen Jommeke-oplossingen

Het academiejaar is pas begonnen en er staat al een stripevenement voor de deur om U tegen te zeggen. Gedurende de gehele maand oktober zal er in de Romaanse Poort een tentoonstelling met tekeningen van Chris Ware en Dan Clowes te zien zijn. Deze twee goden van de Amerikaanse underground zullen nu zaterdag ook eigen werk signeren in samenwerking met stripwinkel 'Het Besloten land'.

In België zijn beide heren niet echt bekend, daarom is enige introductie misschien toch aangewezen. Beide auteurs zijn als underground-tekenaars begonnen. De thema's die ze aansnijden en de manier waarop ze in beeld gebracht worden zijn nog altijd alternatief te noemen, maar tegenwoordig verkoopt hun werk te goed om nog onder die noemer te kunnen vallen.

Dan Clowes is waarschijnlijk de (relatief) bekendste van de twee. Zijn strip 'Ghost World' is de voorbije twee jaar immers met prijzen overladen en is zelfs in het Nederlands verschenen. Het is een op zich vrij simpel verhaaltje over twee meisjes op de drempel van de volwassenheid. Ze zijn achttien en beleven hun laatste schoolvakantie voordat de universiteit of het werk roept. Ze hangen wat rond, pesten mensen en praten vooral veel over seks, *hipheid* en ander dingen des levens. Buiten dit laatste, is 'Ghost World' een atipisch Clowes-verhaal. In zijn onregelmatig verschijnende comic Eightball, gaat het er over het algemeen heel wat vreemder aan toe.

Zweetdruppeltjes

Clowes' oudere verhalen worden bevolkt door weirdo's, nerds en freaks met de tipische zweetdruppeltjes op het voorhoofd. Clowes laat deze mensen in hun kleinste en meest bizarre momenten zien. Soms zijn de verhalen hilarisch, soms beklemmend. Dit alles komt zeer sterk naar voren in zijn Graphic Novel 'Like A Velvet Glove Cast In Iron' waar het verhaal soms ver te zoeken is tussen de algehele *weirdness*. Terugkerende thema's zijn: seks, eenzaamheid, vervreemding en vooral *gestoorde dingen*.

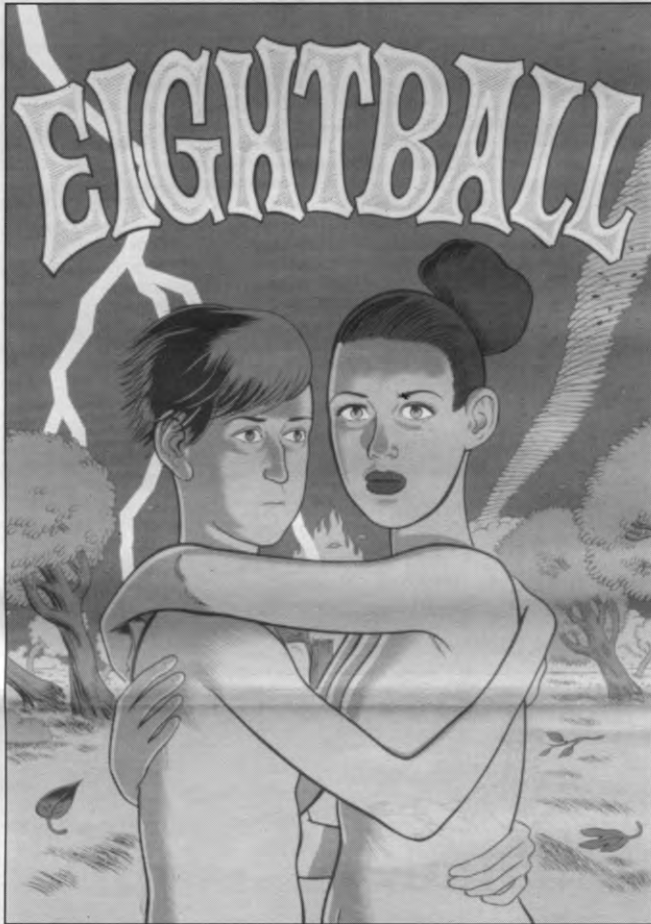
Sinds Ghost World, is het verhaal echter belangrijker geworden. In 'David Boring', zijn recentste verhaal, zijn er zelfs geen freaks te bekennen en spelen de vreemde dingen zich subtieler af, op het psychologische vlak. Zijn tekeningen zijn echter minder opvallend: geen overdreven

toestanden, gewoon de essentie. Hij maakt duidelijke tekeningen in functie van het verhaal dat hij wil vertellen. Alleen op de covers van zijn Eightball (de comic waarin zijn verhalen verschijnen) gunt hij zichzelf af en toe een folietje. Eenmaal het boekje is opengeslagen, zijn het vooral de verhalen die je wegblazen. Niet dat Clowes een

te tekenen en dat is niet zo eenvoudig als het klinkt.

Zelfspot

Waar Clowes dus in eerste instantie zijn verhalen laat opvallen, springen bij Chris Ware zijn tekeningen en vooral de

slechte tekenaar is. Integendeel zelfs, hij verstaat de kunst om tekeningen en tekst perfect samen te laten vloeien tot wat men in de volksmond 'strip' noemt. Zijn sterkste kant is vooral mensen in al hun lelijkheid

algehele vormgeving van zijn strips in het oog. Elk deeltje uit zijn 'Acme Novelty Library' is een lust voor het oog. Ware lijkt bijna maniakaal bezig met elk detail van zijn strips. Ze zien er uit als tijdschriften uit

de jaren vijftig. Dat is ook het eerste dat de aandacht trekt als je ze in de winkel ziet liggen: ze zien er totaal anders uit dan de andere strips. Je begint het *degusteren* van een nieuwe *Acme* ook niet door gewoon te beginnen met lezen. Neen, door de fantastische vormgeving ben je meer geneigd om het geheel eens rustig te doorbladeren en de kleine dingetjes te lezen die eigenlijk niets met de strip zelf te maken hebben.

Ware stopt de albums namelijk vol met namaak-advertenties in de stijl van de vijftiger jaren. De advertenties prijzen dingen aan als: atomic weapons, bitterness en art of creativity. Dit alles gekruid met de nodige zwarte humor en zelfspot. Alles is te lezen in deze strip. Als je het geheel bewonderd hebt, kan je aan de strip beginnen. Hierna blijft nog het vreemdste van de *Acme*-ervaring over: de bouwplaat. In zowat alle delen uit de *Acme Novelty Library* is een knutselrubriekje voorzien. De ene keer kan je een raket in elkaar zetten, de andere keer zijn er uit te knippen postkaarten met troosteloze Amerikaanse highways voorzien. Volgens Ware zelf zijn deze knutselwerkjes echter enkel voorzien voor de lezers zonder een sociaal leven. De zwarte humor en zelfspot, weetjewel.

Jimmy

Buiten de zeer minutieuze vormgeving is er natuurlijk ook nog de strip zelf. Hier hanteert Ware een zeer open, heldere tekenstijl. Toch zijn ze niet altijd even goed leesbaar omwille van de soms zeer kleine kadertjes die hij gebruikt. Het grootste gedeelte van de verhalen gaan over Jimmy Corrigan, het slimste kind van de wereld. Jimmy is eigenlijk een zielige, oude vrijgezel die niets bijzonders meemaakt. Het is Ware's verdienste dat hij het toch nog boeiend kan houden. Hij heeft oog voor elk detail van een handeling, waardoor zijn strips zeer filmisch en realistisch overkomen. Een ander truukje is dat hij nooit expliciet zegt dat er overgegaan wordt van de realiteit naar fantasie of als een sprongetje in de tijd gemaakt wordt. Geen Jommeke-oplossingen à la *even later* dus. Een nadeel is dat er soms een tweede lezing nodig blijkt om het verhaal optimaal te vatten. Het verhaal is echter niet het belangrijkste voor Chris Ware en dat zullen bezoekers van de tentoonstelling zeker gewaar worden bij zijn werk. Zijn tekeningen spreken even goed voor zich.

Maarten van Meer

De dubbeltentoonstelling Daniel Clowes en Chris Ware is nog te bezichtigen tot en met 31 oktober in het CC De Romaanse Poort, Brusselsestraat 63. Zaterdag 2 oktober is een signeersessie voorzien in de tentoonstellingsruimte.

Van ons ontvang je alvast een klein introductiegeschenk.

Met deze bon krijg je een GRATIS Maes-Pils* in café Oriënt.

* Tot 30/10/99

In Leuven zijn er meer cafés dan dagen in een academiejaar.

Café Oriënt heeft evenwel reeds 15 jaar iets apart.

C A F E
ORIENT

oude markt 15 - 3000 leuven

5TEN
JAAR
ORIENT

Filmfun opent met Tati's "Jour de Fête"

Een sprinkhaan van elastiek

De reeks Filmfun loopt een heel seizoen lang op zondag- en maandagavond in het Stuc. Het gaat telkens om films die de geschiedenis van de zevende kunst mee bepaald hebben: oude films maar niet gedateerd, klassiekers met een historische waarde. De lijst van dit jaar werd samengesteld door Stefan Franck van De andere Film in Antwerpen. De eerste uit het rijtje wordt in de openingsweek gedraaid: "Jour de Fête" van Jacques Tati.

Jacques Tati (1908-1982) hoort thuis in het rijtje van grote komieken als Buster Keaton, Harold Lloyd of Charlie Chaplin. Zijn grappen hebben het fysische van een Lloyd en het clowneske van een Chaplin. Soms zijn ze vreselijk cliché maar dan op een dusdanige manier dat het weer komisch wordt. Dit is de humor die veertig jaar geleden volle zalen trok. Het is alsof je grootmoeder zich in de zetel naast je zit te bescheuren.

Tati voelde zich even goed thuis achter als voor de kamera. Van de jaren dertig tot de jaren zestig draaide hij tal van films — waarin hij zelf ook meespeelde. Ze getuigen meestal van een heldere opbouw en de schaarste aan dialogen wordt gecompenseerd door een rijkdom aan geluidseffecten. Ook visueel zijn ze harmonieus opgebouwd.

Jour de Fête is Tati's regiedebuut uit 1949. De film werd eigenlijk al in '47 gedraaid en wel met twee camera's. Op de ene lag een zwart-wit-pellicule, op de andere één in kleur wat behoorlijk revolutionair was voor die tijd. In '49 werd de film uitgebracht in zwart-wit. De kleurenpellicule werd opgeborgen en pas enkele jaren

geleden weer opgediept. De kleurenversie van *Jour de Fête* is dus geen inkleuring van een zwart-wit maar een origineel.

Het verhaal dan. De openingscène toont een idyllisch dorpje ergens in Frankrijk. De voorbereidingen voor het feest van "quatorze juillet" brengen het rurale dorpje in een uitgelaten feeststemming. Tati is de plaatselijke postbode die als een magere sprinkhaan zijn enorme vooroorlogse fiets door de velden stuurt. Hij wordt al meteen de held door de oprichting van een vlaggenmast tot een goed einde te brengen. Vanzelfsprekend dat zulks met de nodige brede gebaren gepaard gaat. Het blijft de postbode echter niet voor de wind gaan. Op de kermis staat een filmtent waarin een documentaire vertoond wordt over de efficiëntie van de Amerikaanse post. Het schril contrast met de plaatselijke postbode maakt deze laatste tot de risee van het hele dorp. Tati gaat niet bij de pakken zitten en gaat zelf ook een modernisering doorvoeren die hilarische gevolgen heeft. Het loopt uiteindelijk op een sisser af. En wie maalt erom? Het dagelijkse leven gaat terug zijn gewone gang. "Alors, c'est la fête."

Tati is niet alleen de komiek die met zijn rubberen gelaat en zijn elastieken bewegingen op de lachspieren werkt. Zijn films gaan wel wat dieper. In *Jour de Fête* bijvoorbeeld pakt hij de vooruitgangsgedachte aan. Het idee heeft wat weg van Chaplin's *Modern Times*, al is het kwalitatief wel minder ingevuld. De technologie is niet het enige zaligmakende, de Fransen doen liever alles met de Franse slag. Postbode Tati fietst weer weg door de golvende korenvelden waar de boeren aan het werk zijn. Op hun manier: "Ce ne sont pas les Américains qui feront pousser la blé plus vite."

Peter Mangelschots

Jour de Fête van Jacques Tati wordt vertoond op zondag 3 oktober om 20.00 u en maandag 4 oktober om 22.30 u. Telkens in de Stuczaal, E. Van Evnestraat 2d (zie ook agenda).

v.z.w. **Dansatelier**
o.l.v. Marleen Sempels

jazzdans

klassiek ballet

dance-aerobic

hip-hop

pointes

figuurtraining

NIEUW: moderne dans (Horton)

gediplomeerde danspedagogen - specifieke dansaccomodatatie - dansoptreden in april 2000

GRATIS PROEFLESSEN - KORTING VOOR STUDENTEN

Info: Dansatelier v.z.w.

Diestsestraat 234

3000 Leuven

tel./fax.: 016/23 26 40

email: dansatelier@skynet.be

Tafelen tot het doek valt

Als er ooit een teatervoorstelling is, die je het water in de mond doet lopen, is het 'My dinner with André' wel. Twee acteurs aan een meer dan rijkelijk gevulde tafel, en alle toeschouwers die als hongerige leeuwen moeten toekijken. Maandag wordt het stuk voor de laatste keer opgevoerd in het Stuc.

My dinner with André is gebaseerd op de gelijknamige film uit 1981 van de naar New York uitgeweken Fransman Louis Malle. Het scenario van de film was afkomstig van Wallace Shawn, toneelschrijver, en André Gregory, regisseur. In de film speelden beide acteurs zichzelf.

Peter Van den Eede (Cie De Koe) in de rol van Gregory en Damiaan De Schrijver (Tg Stan) als Shawn, reflekteren over het leven en over het theater. Gregory vertelt hoe hij de wereld heeft algeërsd en op

zoek ging naar de waarheid. Net zoals de film bestaat het toneelstuk uit één fassinende tafeldiskussie:

Wallace heeft de uitnodiging voor het diner aanvaard maar komt enkel opdagen in de hoop een opdracht in de wacht te slepen. André is een uiterst egocentrische gesprekspartner die wegens zijn ellenlange monologen slechts weinig oog heeft voor de rijkelijk gevulde tafel. Wallace daarentegen is een erg gereserveerd personage dat pas gaandeweg zijn scherpe kantjes laat zien. Vooral op het einde is de verandering merkbaar: hij is het gezeur van André beu en wordt een pragmaticus die geen boodschap heeft aan de zoektocht van Wallace.

In het begin van de versie van Stan en De Koe wordt op videomonitoren geprojecteerd hoe De Schrijver onderweg is en door de straten van Antwerpen in de richting van de Bourla loopt. Wanneer hij dan op het toneel verschijnt, wordt de fictie plots realiteit. Het leuke aan het toneelstuk is

juist dat beide personages, bij wijze van spreken, regelmatig uit hun rol vallen door persoonlijke commentaren en biografische elementen toe te voegen.

Het toneelstuk is onlangs bekroond met twee prijzen: de Teaterfestivalprijs en de CJP-Teaterfestivaltrofee. Juist het feit dat

beide acteurs zo moeiteloos in en uit hun rol kunnen stappen, overtuigde de jury hem de prijs toe te kennen. De scheidelijn tussen fictie en realiteit wordt kontinu overschreden en vervaagt voortdurend. Ondanks de erg lange speelduur van het stuk — drie en een half uur — blijft het boeien tot de laatste minuut.

Katelijne Beerten

'My dinner with André' speelt op maandag 4 oktober om 20u30 in de Vlamingenstraat 83. Info en reservaties bij Stuc: 016/20.81.33 (zie ook kader).

Kultuur voor een appel en een ei

Een lekker Stuc

Traditiegetrouw opent het Stuc haar academiejaar met de openingsweek, dit jaar van zondag drie oktober tot en met donderdag zeven oktober. Dat dit kultuurfestival meer is dan een gewone opening van het werkjaar mag blijken uit de zeer gevarieerde programmatie, onder het motto 'voor elk wat wils'. Het Stuc laat duidelijk zien wat het in haar mars heeft door van de verschillende kunstvormen het beste aan te bieden.

De week opent op zondagavond met 'Jazz op zondag'. Net zoals afgelopen jaar zullen wisselende jazzformaties aantreden en u ten dans spelen. Voorts zal Sief Smits (JJ Records) regelmatig zijn muziekkeuze programmeren in het Stuc.

Onder de noemers 'Filmfun', 'New Harvest' en 'New Harvest Special' wordt ook de lijn van de programmatie van voorbije jaren verder gezet. De filmieelhebers worden als het ware op hun wenken bediend. 'Filmfun' op zon- en maandagavond haalt de klassiekers uit de doos. Geen vertoningen van de all-time favourites, maar wel de wat minder gekende films. De samenstelling is in handen van Stefan Franck van De andere Film in Antwerpen. 'New Harvest' is dan weer de verzamelnaam voor de betere films die getoond worden op maandag- en dinsdagavond. Het zijn de films die toernooi enkel in de grote steden te zien waren. Vaak zijn het boeiende debuten of onbekend werk van gevestigde namen, niet commercieel maar daarom niet minder goed. Dinsdagavond is het de beurt

aan de 'New Harvest Special', een film uit het internationale sirkwiel geplukt en première-gewijs aan het Stuc-publiek voorgeschoteld.

'Futur Présent' is de benaming van een reeks optredens/performance van artiesten die pas begonnen zijn, of ineens een totaal andere, nieuwe weg ingeslagen zijn. Het Stuc zal hen het forum verlenen dat hard nodig is. Tijdens de openingsweek zal in dit kader Isabelle Schaad, een voormalige Vandekeybus/Ultime vez-danser, haar ding komen doen. 'Schrijverspodium' is de laatste artistieke schepping van het Stuc. Zoals de naam het zelf zegt: een podium voor jonge toneelschrijvers. Zij mogen hun jongste creatie komen voorlezen. Tijdens de openingsweek is die eer gereserveerd voor Dimitri Leue.

Tot slot staat de donderdagavond in het teken van muziek: Daan Stuyven, bekend van Dead Man Ray komt spelen. Hij krijgt support van de groep Jezus, door hemzelf en zijn vrienden van Dead Man Ray ontdekt. Uiteindelijk is het hek van de dam met de openingsweek. De dansspieren in u zullen geprikkeld worden door een surprise DJ-act. Wie dat is, zal u dus zelf moeten komen uitzoeken.

Katelijne Beerten

De openingsweek vindt plaats op verschillende lokaties in Leuven, van 3 tot 7 oktober. Meer info en reservatie op het Stuc: tel. 016/20.81.33, of op www.stuc.kulieven.ac.be. Al de activiteiten zijn gratis voor Stuc-leden, op voorwaarde dat er vooraf gereserveerd wordt. Anderen betalen tussen 150 en 350 fr., afhankelijk van de voorstellingen (zie ook kader).

Agenda openingsweek

Zondag, 3 oktober

- Film — Filmfun: 'Jour de Fête' van Jacques Tati, 20.00 u, in Stuczaal
- Muziek — Jazz op zondag, 22.00 u, in Stubar

Maandag, 4 oktober

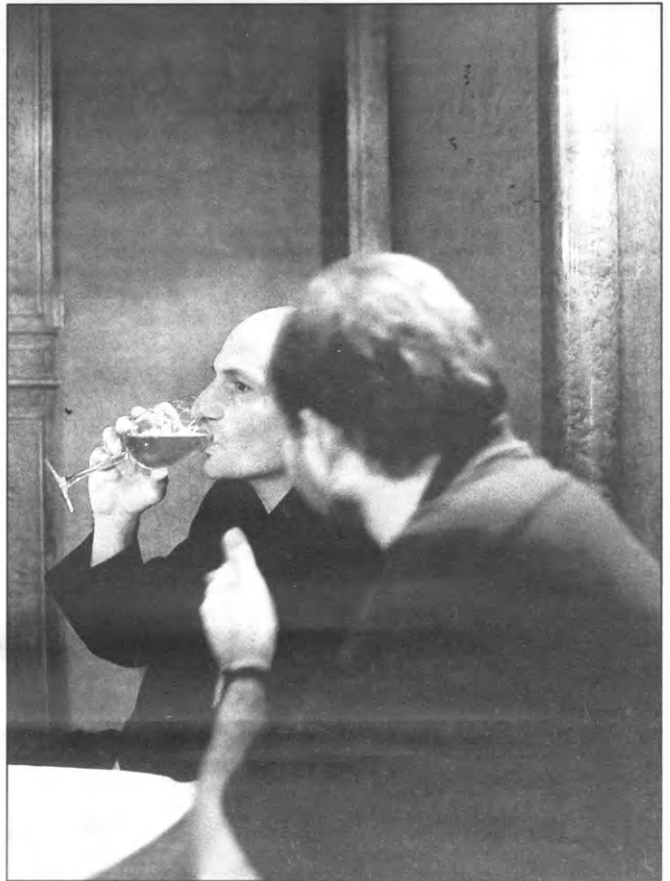
- Teater — 'Schrijverspodium' met Dimitri Leue, 20.00 u, in Soetezaal
- Film — New Harvest: 'Beshkempir' van Aktan Abdykalykov, 20.00 u, in Stuczaal
- Teater — Tg Stan & Cie De Koe spelen 'My Dinner with André', 20.30 u, in de Vlamingenstraat 83
- Film — Filmfun: 'Jour de Fête' van Jacques Tati, 22.30 u, in Stuczaal

Dinsdag, 5 oktober

- Film — New Harvest Special: 'Allee der Kosmonauten' van Sasha Waltz, 20.00 u,

in Stuczaal

- Teater — 'De Trapeziste' door Douk Douk & Balieproducties, 20.30 u, in de Vlamingenstraat 83
- Film — New Harvest: 'Beshkempir' van Aktan Abdykalykov, 22.30 u, in Stuczaal
- Woensdag, 6 oktober
- Muziek — 'UurKULiUUR: Raymond van het Groenewoud, 13.00 u, Stadspark
- Dans — 'X-Ray' van Ludger Lammers & Isabelle Schaad, 20.30 u, in Soetezaal
- Muziek — Buscemi, 22.30 u, in Stuczaal
- Feestje — After-party, 23.30 u, in Stubar
- Donderdag, 7 oktober
- Muziek — Groep Jezus & Daan, 20.30 u, in Stuczaal
- Feestje — Openingsfuij met surprise DJ-act, 23.00 u, in Stuczaal.

LOCATION: **BASSISCHOOLO HORIZON** presents **AXION** IN CO-OPERATION WITH **STUDIO BRUSSEL**

Entry: Keuzestoot - 1740 beurt
VAN BRUNNEN GOTTEND - EXIT TERNAAT

Rock Ternat

FRIDAY 8 OCTOBER - 8.30 P.M.

DONNA'S DANSFOLIE

SATURDAY 9 OCTOBER - 2.00 P.M.

GRANDMA'S KITCHEN

NEEKA - GOLDEN GREEN

VANDAL X - GORKI

JANEZ DETD

LIQUIDO

NOORDKAAP

LA MUERTE

DOG EAT DOG

TECHNO HALL:
GEARBOX - STEVE COP
TRISH & KASH

ROCK HALL:
YVES VAN NUNEN
FELLATIO PROFUNDA

ADVANCE SALES: AXION Agencies, Connecticket (070/365.543), Feedback A&S, Quick Ternat, Caroline, Youth Clubs & Cafes
INFO: (02) 582 01 83 FROM 4:10 ONWARDS: (02) 581 00 33 WEBSITE: <http://www.coms.torrockternat>

HET LAATSTE NIEUWS TICKETS (ADV. SALES): FRID. 250,- SAT. 400,-

overtoom KLT RECLAMATELIER centica DRUKKERIA P.O.B. (050) 34 18 34 De Marie HLS EXPRESS TERNAAT

lezersbrieven

Vlaams Blok

In het interview met de profen over het Vlaams Blok (Veto 1) wordt er nauwelijks ingegaan op de echte oorzaken van racisme en het Vlaams Blok-sukses. Even raakt Billiet dit aan wanneer hij zegt: "Als een kleine minderheid op deze planeet enorme rijkdom produceert en een groot deel van de bevolking in de miserie leeft, dan ontstaat er een enorme spanning." Welnu, het systeem dat verantwoordelijk is voor de groeiende kloof tussen een rijke minderheid en de rest van de mensheid is het kapitalisme. De miserie, groeiende frustraties en vervreemding die het kapitalisme veroorzaakt, zijn de voedingsbodem van het Vlaams Blok, net zoals het Islam-fundamentalisme. Deze tweelingbroer van het Vlaams Blok teert op de miserie en frustraties van de moslims.

De vrije markt stelt haar rijkdommen schaamteloos tentoon terwijl in de grote steden steeds meer armoede is, wat uiteraard kriminaliteit in de hand werkt. Sommige migrantenjongeren, volledig geïndoktrineerd door kapitalistische principes als 'zo snel mogelijk zoveel mogelijk geld verdienen', maar dit door discriminatie op de arbeidsmarkt en werkloosheid niet op een wettelijke manier kunnen, komen dan terecht in de netten van de drugsmafia. Dit alles jaagt natuurlijk velen in de armen van het Vlaams Blok. De sociale ontwrichting, de armoede en het geweld dat de vrije markt in de Derde Wereld en het vroegere Oostblok veroorzaakt, drijven steeds meer mensen uit die landen naar hier, wat de racistische gevoelens bij Belgen die het hier al moeilijk hebben, doen toenemen.

Angst voor vreemdelingen is bijna zo oud als de mens zelf, maar racisme (waarbij andere bevolkingsgroepen als minderwaar-

dig beschouwd worden) is samen met het kapitalistisch wereldsysteem ontstaan. Het racisme vormde de verrechtvaardiging voor de uitmoording, uitbuiting en knechting van kleurlingen zoals slavenhandel of kolonialisme.

De professoren spreken als antwoord op het Vlaams Blok over solidariteit, gelijkheid en democratie. Maar het is het kapitalisme zelf dat de solidariteit verhindert (bijvoorbeeld door de ontmanteling van de sociale zekerheid), voor steeds grotere ongelijkheid zorgt en van de democratie een lege doos maakt waarbij de diktatuur van de vrije markt, een niet-verkozen burocratie en een handjevol machtige industriëlen en bankiers de levens- en werkomstandigheden van de mensen bepalen.

Daarom moet een konsekvent anti-racist ook anti-kapitalist zijn, wil hij echt de voedingsbodem van het racisme en het Vlaams Blok wegnemen. Immers: "Het kapitalisme draagt het racisme in zich zoals de wolk de regen in zich draagt."

Roger Liekens

vroegere opgave

Z	O	E	T	S	A	P	P	I	G
E	S	S	E	N		B	E	E	R
G		P	A	A	R		S	P	A
E	B		M	A	R	E			P
L	O	T		K	E	A	T	S	
	K	W	A	S	T		A	L	F
W		Y	S		M	I		A	R
E	L	F		P	A	G	E		A
L	E	E	M		A	L	R	A	S
P	A	L	E	O	L	O	G	I	E

kruiswoordraadsel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

Horizontaal — 1 Elf 2 geweldig jager — Strijdperk 3 Vurig, verbeten — Kluchtige passage — Voorzetsel 4 Waterlelie 5 Voegwoord — Bezinskel 6 Zuivelproduct — Vervoermiddel 7 Uitwisseling — Slede 8 Godsnaam 9 Zoogdier — Familielid — Hevig, sterk 10 Instrumentale compositie — Uitgedrukt getal 11 Inmenging.

Vertikaal — 1 Japans bordspel — Deel van het jaar 2 Boerenplaats — Tussenwerpsel — Geladen deeltje 3 Loshangend overkleed — Duivenhok — Deel van de bijbel 4 Officier — Loflicht 5 Voegwoord — Zoon van Venus 6 Vrijgevig — Groente 7 Luchtig weefsel — Selenium 8 Kwade bedoeling — Engel van de hoogste rang 9 Voorzetsel — Zangstem — Greep aan een mes 10 Meisjesnaam — Verzetsbeweging — Blauwgrijns gesteente 11 Pallet — Zangnoot.

Door Filip De Keukeleere

Heb jij ze alle vier(*)?

Verzamel de BLOKBEESTKOPPEN

Steek in je eerste academiejaar de koppen bij elkaar. Als je vóór 16 oktober 1999 een aandeel neemt bij Acco, dan krijg je meteen een KATER cadeau.

Later verneem je hoe je dit academiejaar de andere BLOKBEESTKOPPEN kunt verzamelen.

Wat is Acco?

Elke student kent Acco. Je haalt er de cursussen van je studierichting (vanaf 17 augustus zijn de meeste al beschikbaar), verplichte en aanbevolen lectuur, ontspanningsliteratuur, computerboeken en -supplies, papier- en kantoomateriaal.

Wie is aandeelhouder?

ACCO is een van de grootste studentencoöperaties van Europa. Vandaag telt ACCO bijna 130 000 aandeelhouders. Je hebt dus heel wat bekende voorgangers.

Waarom een aandeel?

Dankzij een ACCO-aandeel krijg je een rechtstreekse korting van 15 % op het merendeel van je aankopen bij ACCO: cursussen, papierwaren, kantoorartikelen, boekpromoties...

Wat kost het?

In een ACCO-aandeel investeer je 1250 frank. Voor de rest van je leven ben je ACCO-aandeelhouder. En na je studies? Ook later, na je studies, kun je lid blijven. Maar dat is toekomstmuziek... Ondertussen kun je enkele jaren genieten van alle ACCO-voordelen.

(*) de vier unieke blokbeestkoppen van Acco: Kater-Muurbloem-Brombeer-Brosser

Tiensestraat 134-136 • 3000 Leuven
Tel.: 016/29 11 00 • Fax: 016/20 73 89
E-mail: boekhandel@acco.be

Sluit voor 16 oktober aan bij Acco... en je krijgt een Kater cadeau.

AKTIE VERLENGD

Veto
 's Meiersstraat 5
 3000 Leuven
 Tel 016/22 44 38
 Fax 016/22 01 03

Jaargang 26
Nummer 2
28 september 1999

Ver. uitg.: Peter Mangelschots
Hoofdredaktie: Bart De Schrijver
Redaktiesekretaris: Peter Mangelschots

Doka: Joost Helsen, Pieter Van der Aa
Dedewerkers: Katelijne Beerten, Stijn Bovy, Ward Daenen, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Yves Dejaeghere, Filip De Keukeleere, Céline Eeckhout, Margo Foubert, Katrien Keyaerts, Thierry Laenen, Koen Neysens, Diederik Vandendriessche

Layout en vormgeving: Dirk Bernard, Stijn Bovy, Benny Debruyne, Yves Dejaeghere, Bart De Schrijver, Céline Eeckhout, Margo Foubert, Gudrun Labiau, Willy Leung, Dieter Maes, Peter Mangelschots, Jeroen Peeters, Sixten Tollet, Ann Van De Moortel, Diederik Vandendriessche, Pieter Van der Aa
Dtp: Dirk Bernard, Filip De Keukeleere, Willy Leung, Sixten Tollet
Spelling: Filip De Keukeleere, Sixten Tollet

Eindredaktie: Stijn Bovy, Bart De Schrijver, Peter Mangelschots

Internet-Veto:
 http://www.veto.student.kuleuven.ac.be

e-mail:
 veto@veto.student.kuleuven.ac.be

Zetwerk en publiciteit

Allaset Leuven (016/22.04.66)

Drukkerij: Artoos (Kampenhou)

Opplage: 9000 exemplaren

ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen

Studenten: 250fr; niet-studenten: 350fr;

buitenland: 700fr; steun vanaf 1000fr;

over te schrijven op rek. nr. 001-

0959719-77

Redactievergadering

iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

✓ Sic zoekt vrijwilligers voor bewaakte fietsenstalling tijdens SuperFUIF van Studentenvoorzittingen en Sociale Raad op woensdag 29 september in het Van Dalekollège, tussen 21u en 2 u. Bellen naar Sic Milieu en Mobiliteit, 016/32.30.39. of mail SIC@ds.vkuleuven.ac.be
 Beloning in fietsbandplakkers, trapassen of derailleur.

✓ Het Bonobo Liberation Front neemt bij deze de strijd bij. Zij die voor 4 oktober de bonobosprong niet volledig — ik herhaal: volledig — onder de knie hebben, zullen het geweten hebben. Remember: the Roof puts on fire!

✓ Proficiat voor Keukie vanwege het behalen van zijn diploma! 't Werd tijd.

✓ Proficiat voor Margo vanwege het overwinnen van Alen en Billiet, ze zullen het geweten hebben

✓ In onze tuin te Hove (Antwerpen) zit reeds twee (nvdr: nu waarschijnlijk al acht) weken een duif: op het ringetje aan haar poot staat: belg 99 en nog een aantal cijfers. Telefoneren naar een duivenklub leverde niets op. Weet iemand wat we hiermee moeten doen? We hebben ze naar het park gebracht en ze kwam terug. Ik hoop dat jullie ons kunnen helpen: eddy.pellet@pandora.be (nvdr: onze ekskuses voor de onvolledige weergave vorige keer).

✓ Kris Roselle tikt met plezier al uw papers, eindwerken, enz. Hof ter Bekelaan 12, 3020 Winksele-Herent, tel: 016/20 70 77

✓ Schildert u ook bloempotten?

✓ Men heeft hem alles ontnomen, alleen de dood die nam hij zelf... De Leuense krakers roepen alle vrienden en vriendinnen van Gino

op voor een laatste moment van samen zijn: woensdag 29 september om 14 uur stipt aan de stadsbegraafplaats (achter Philips).

✓ Aan Gino: "Wat zullen we kraken zeven dagen lang, wat zullen we kraken niet alleen. Er is genoeg voor iedereen. Dus kraken we samen zeven dagen lang. Dus kraken we samen, niet alleen."

✓ Te koop: mijn schoonmoeder. Zo goed als nieuw. Alu-velgen, geblindeerde ramen, sportzetels. Heeft nog maar twaalfduizend kilometer gedaan

✓ Please remember Keevin: the chicks are mine!

✓ Gezocht: iemand om een flat mee te delen (omgeving station Leuven). Tel.: 016/26.18.03. Bellen tussen 19u30 en 20u30

✓ Aan het meisje dat visjes uitknipt en ze tegen een jeugdhuis muur plakt: je bent een schatje

✓ Jeugdhuis Sojo zoekt een halftijdse klusman (m/v) voor onderhoud en herstellingen; niveau A3 of lager. Kandidaten dienen in aanmerking te komen voor DAC-staatuut.

Vereisten: fleksibel, sociaal, vlot in de omgang met jongeren en werkluistig. Meer info op tel. 016/25.06.88. (vragen naar Jeroen Eerdekens). Schriftelijk solliciteren met cv voor 15 oktober naar: Jeugdhuis Sojo vzw.

Eén Mellan 35, 3010 Kessel-Lo

✓ Negerin, arbeidster in een rolstoel houdt studentenspeech

✓ De rektor wordt er zowaar nat van

✓ Komaan gasten, ik wil pintonen gaan pakken

✓ Op Sportraad zijn duizend Playboy's

UNIVERSITAIRE WERKROEP LITERAATUUR EN MEDIA (WEL)

Op niveau al 19 jaar praktische opleiding van auteurs, journalisten en mediadeskundigen.

✓ Het eerste jaar start op donderdag **14 oktober**, 20 u.

(lokaal Sociale Wetenschappen, Van Evenstraat)

M.m.v. Jos Bouveroux (VRT), Stijn Coninx (film), Lieven Defour (D&D),

Hans Devroe (UWLM), Dirk Tieleman (VRT), H. Van Humbeek e.a.

INFO/INSCHR. 016/22.93.24 ... tijdig!

(advertentie)

toegekomen (editie met ons aller Joyce). Liefhebbers kunnen een exemplaar afhalen op het sekretariaat, Tervuursevest 101, 3001 Heverlee, tel. 016/32.91.33 of -34.

✓ Raadselje: het is te oud voor een natte droom en niet oud genoeg om konstant na te zijn?

✓ Bel woensdag naar Veto tussen twaalf en één en maak kans op een setje authentieke Hollandse tulpenbollen

✓ Raadselje: 't is zwart, vrouwelijk en zit in een rolstoel en leest de speech voor

✓ Freek heeft al eens motenballen gewonnen

✓ De DTP Putsch!!!!!!

✓ 8 is wel genoeg

✓ Tuurlijk, 8 is een geluksgetal

✓ Oproep voor de wereld: ALF overvalt 's Meiersstraat en ze waren het KVHV voor dit jaar

✓ Volgende zé van het ALF: het KVHV

✓ Knalt lekker...

✓ Want he, lint is de lont

✓ Tip voor het ALF: gooi eens een lucifer door het kelder gat van het KVHV

CURSUS BRIDGE

Leer dit boeiende kaartspel op een prettige en moderne manier met

BRIDGECLUB PIETERMAN LEUVEN

Cursus speciaal voor studenten van de K.U.Leuven en de hogescholen

12 donderdagen vanaf 14 oktober om 19.30 u, onderbreking tijdens de kerstvakantie

Leopold I-straat 17, Leuven

Prijs: 600 fr (excl. tekstboek)

1200 fr (incl. tekstboek)

Lesgever: Jo Geivers (Blos)

Inschrijven ter plaatse op 14/10

info: ☎ 20.67.55 ('s avonds) of 26.46.04 (leeraar)

E-mail : Andre.Lepolat@tvd.be

(advertentie)

agenda

ad valvas

door Stijn Bovy

DINSDAG

20.00 u **DEBAT** Groot politiek openingsdebat, in aula Pieter De Somer, org. ILSV-Leuven, toeg. 100

20.00 u **TEATER** Herman Van Veen, in Stadschouwburg, Bondgenotenlaan, org. Kultureel Centrum, toeg. 400/650/900/1100

20.00 u **KONSERT** Festival van Vlaanderen — Christophe Prégardien, tenor en Michael Gees, piano, in Grote Aula, Maria Theresiakollege, org. Festival van Vlaanderen, toeg. 200/300/400

WOENSDAG

19.00 u **KONSERT** Studenten Welkom '99 — Rasbiuto, winnaars van Interfakultair Songfestival 1999, Tröckener Kecks en Royal Dutch Philharmonic, Oude Markt, org. vzw Oude Markt en Studio Filmtheaters, toeg. gratis

20.00 u **FUIF** Onthaalfuif studenten, org. Sociale Raad en Studentenvoorzittingen, in Van Dalekollège, Naamsestraat 80, toeg. gratis

20.00 u **FILM** L'Homme Blessé, Frans drama van Patrice Chéreau, Vlaams Filmmuseum en -archief, Vander Kelenstraat 30, org. Vlaams Filmmuseum-en archief, toeg. 25/50

DONDERDAG

20.00 u **FILM** Studenten Welkom '99 — The Full Monty, Oude Markt, org. vzw Oude Markt en Studio Filmtheaters, toeg. gratis

VRIJDAG

11.00 u **TENTOONSTELLING** Dubbeltentoonstelling Daniel Clowes en Chris Ware, twee gereputeerde Amerikaanse stripauteurs, loopt t.e.m. 31 oktober, in CC De Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, org. vzw Beeld Beeld

20.00 u **KONSERT** La Petite Bande speelt werk van Mozart, Sint-Geertruikerik, Hallmaartstraat, org. Kultureel Centrum, toeg. 400/700/900

ZATERDAG

20.30 u **KONSERT** Raymond van het Groenewoud, aula Pieter De Somer, org. Federatie Pleegzorg

ZONDAG

20.00 u **FILM** Filmfun — Jour de fête van Jacques Tati, in Stuczaal, E. Van Evenstraat 2d, org. Stuc, toeg. gratis/25/150/175

22.00 u **KONSERT** Jazz op zondag, in Stucbar, E. Van Evenstraat 2d, org. Stuc, toeg. gratis

MAANDAG

20.00 u **TEATER** Schrijverspodium: Dimitri Leu en Ann Miller lezen het Kleine Sterven, in Soetezaal, Naamsestraat 96, org. Stuc, toeg. gratis/50/300/350

20.00 u **FILM** New Harvest — Beshkempir van Aktan Abdykalykov, in Stuczaal, E. Van Evenstraat 2d, org. Stuc, toeg. gratis/25/150/175

20.30 u **TEATER** My dinner with André van Tg Stan en Cie De Koe, Vlamingenstraat 83, org. Stuc, toeg. gratis/50/300/350

22.30 u **FILM** Filmfun — Jour de fête van Jacques Tati, in Stuczaal, E. Van Evenstraat 2d, org. Stuc, toeg. gratis/25/150/175

Chemika

• 30/09 om 22.00 u: Openingsfuif, in Blauwe Kater.

Ekonomika

• 28/09 om 21.00 u: Dubbel onthaal-TD: Cocktailparty, in Lido en in Samambaia. • 29/09 om 21.00 u: Onthaalavond, in Alma 2.

Germania

• 29/09 om 22.00 u: Fuif, in Lido.

Historia

• 29/09 om 20.00 u: Film: Ad Fundum, in MSI 03.18. • 04/10 om 22.00 u: Fuif, in Blauwe Kater.

Klilo

• 28/09 om 20.00 u: Film, in MSI. • 29/09 om 22.00 u: Fuif, in Blauwe Kater. • 4/10 om 19.00 u: Tapavond, in fakbar.

Medica

• 28/09 om 22.00 u: Doc's openingsreceptie, in Doc's bar. • 29/09 om 22.00 u: Fuif eerste jaars-werking, in zaal Monella. • 30/09 om 22.00 u: Medica-TD, in Lido.

Politika

• 30/09 om 22.00 u: Fuif, in Lido.

Psychologische kring

• 04/10 om 22.00 u: Fuif, in Lido.

VRG

• 28/09 om 22.00 u: Kandidaturen-TD, in Albatros. • 29/09 om 22.00 u: 1ste Lic-TD, in Samambaia. • 30/09 om 22.00 u: 2de en 3de Lic-Cocktailavond, in Samambaia. • 03/10 om 22.00 u: Belgian Night, voor Erasmusstudenten, in het HDR. • 04/10 om 14.00 u: Openingsreceptie, in het HDR.

VTK

• 29/09 om 22.00 u: Opening fakbar, in Elixir.

Kamiel Vanhole over Kleine Brogel en het engagement van de artiest.

“Schrijvers zouden soms beter de straat opgaan dan met een zilveren lepeltje in hun navel te peuteren”

Vorig jaar op één oktober trachtte een burgerinspektie de militaire basis van Kleine Brogel te controleren op de aanwezigheid van kernwapens. Onlangs deden enkele auteurs en hun lezers deze poging nog eens over. De Leuvense schrijver Kamiel Vanhole was hun woordvoerder. Als het parlement deze week geen klaarheid schept, wordt er vrijdag opnieuw actie gevoerd. Kamiel Vanhole zal er dit keer niet bij zijn. Vanhole: «Ik hoop dat er helemaal geen actie zal zijn, dat we tegen vrijdag weten of er wapens liggen zodat er eventueel stappen kunnen genomen worden om ze hier weg te krijgen.»

Veto: Hoe heeft u die schrijvers bij elkaar gekregen?

Vanhole: «Het initiatief is uitgegaan van Elvis Peeters en mij. Vorig jaar met de burgerinspektie hadden we verschillende affiniteitsgroepen beoogd: er waren dokters bij, huismoeders, juristen... Elvis Peeters en ik vertegenwoordigden de schrijvers. We hadden ook Paul Mennes erbij gevraagd maar door allerlei omstandigheden is die toen niet kunnen komen. Om hem te vervangen hadden we andere schrijvers aangezocht en uit telefonische reacties bleek dat er heel veel belangstelling was van verschillende auteurs om deel te nemen. Het was toen echter te kort dag en daarom hadden we het plan opgevat om, als we in de toekomst iets organiseerden met schrijvers, dat zo vroeg mogelijk te plannen zodat iedereen zich kon vrijmaken. En dan zet de machinerie zich in beweging: je schrijft mensen aan, je telefoneert om hen nog een beetje aan te moedigen... Er blijkt nog heel wat engagement onder de auteurs te leven, zowel bij de jongere als bij de oudere.»

Veto: Hoe is de actie verlopen?

Vanhole: «We waren in drie groepen. Twee ervan zijn buiten de basis gebleven en een tiental schrijvers zijn met hun lezers over de omheining gekropen. We hadden onze lezers daartoe opgeroepen. Ikzelf ben niet mee over de omheining gekropen om verschillende redenen, de voornaamste zijnde de honden. Bij de vorige actie waren er honden binnen het domein aanwezig, die ook mensen gebeten hadden, en ik ben verschrikkelijk bang voor die beesten.»

Veto: Brigitte Raskin is er wel overgekropen.

Vanhole: «Ja goed, maar daar heb ik mijn bedenkingen bij want zij was de enige die van haar oren begon te maken na de briefing in de zaal van Kleine Brogel. Ze vond dat het allemaal een media-event was, maar hoe kun je zo een problematiek nu onder de aandacht brengen zonder de hulp van de media. We vertrokken echt wel vanuit een eerlijk engagement. Zij had de indruk dat we daar wat gingen wandelen terwijl de bedoeling toch iets anders was. Tenslotte heeft zij voor het media-event gezorgd door zich door haar minister van Cultuur over de draad te laten helpen. Daar zijn alle fotografen natuurlijk opgesprongen. Wat dan weer dankbaar meegenomen was voor ons omdat het zoveel aandacht kreeg.»

Veto: Wordt er binnen de schrijverswereld veel gediscussieerd over maatschappelijk engagement?

Vanhole: «Dat gebeurt zelden. Als schrijvers bij mekaar komen hebben ze het toch meestal over wanneer hun volgende boek uitkomt of hoeveel ze verkopen. Ik heb enkele keren het woord genomen in naam van de schrijvers, zelfs in de wij-vorm, en ik had zeker verwacht om daar commentaar op te krijgen van andersgestemde collega's maar dat is niet gebeurd. Er is

maar één schrijver die pertinent geweigerd heeft om mee te doen en dat is Gust Gils. De aanwezigheid van kernwapens in België vormt voor hem geen enkel probleem. Hij gelooft blijkbaar nog in de afschrikkingsteorie. In zijn brief fulmineerde hij dan weer wel tegen het nucleaire afval dat nu in Kosovo ligt door de Navobommen.»

Veto: Gaat de schrijversactie op de ingeslagen weg verder?

Vanhole: «Onder de deelnemers was ook Hugo Franssen van Uitgeverij Epo en die zou graag met de verschillende bijdragen

hun klanten of tandartsen en hun patiënten. Nog mee voor de hand ligt dat er muzikanten hun luisteraars zouden oproepen om samen met hen op burgerinspektie te gaan. Of mensen uit de theaterwereld. Er zijn tal van mogelijkheden.»

Veto: Vertrek je als schrijver niet vanuit een gemakkelijke positie om dat te zeggen: we gaan andere beroeps categorieën erbij betrekken. Je vertrekt als schrijver toch vanuit een andere context dan een bakker?

Vanhole: «Ik weet niet in welke mate wij ons beter, enfin anders, voelen dan ande-

meer speelt in het teater? Van Brecht over Peter Sellars tot Dito Dito.

Vanhole: «Teater is een publieksoorm waarmee je meteen een hele zaal kan bereiken. Proza of poëzie wordt daarentegen in alle intimiteit gelezen en appelleert toch meer aan intieme gevoelens dan teater dat een breed statement kan gaan plaatsen.»

Veto: Is een schrijver niet beter in impliciet dan expliciet engagement?

Vanhole: «Het zijn twee verschillende manieren. Doof acties bereik je de mensen direct. In mijn schrijven bereik ik natuurlijk ook mensen maar dat is een proces van veel langere adem, dat is een soort zachte infiltratie. Je probeert daar inzicht te bieden of aan het denken te zetten en dat gebeurt nu eenmaal veel langzamer. Maar net omdat het op lange termijn gebeurt, is het misschien wel doeltreffender.»

«Zeker na zo'n actie denk ik: nu moeten ze me even met rust laten, nu wil ik gewoon weer schrijven en niet aan de wereld denken. Het is altijd de keuze tussen ofwel met moraal bezig zijn — want elk engagement is een vorm van moraal — ofwel met schoonheid en met vorm. Soms ben ik er toe geneigd in te grijpen in de werkelijkheid en soms denk ik: hou je bezig met dingen die, om het pretentieus te zeggen, voor de eeuwigheid bedoeld zijn. Want elk beetje schrijver koestert toch de illusie dat wat hij schrijft later nog waarde zal hebben. Direct ingrijpen in de werkelijkheid is in die zin korte-termijndenken. In het werk van Boon vind je die ambiguïteit ook altijd terug. Aan de ene kant was hij heel erg bezig met maatschappelijke toestanden en aan de andere kant kocht hij dat goed in Erembodegem waar hij zich terugtrekt in zijn hol, zijn malpertuis. Die twee schuiven voortdurend in mekaar.»

Veto: Is er een evolutie in het maatschappelijk engagement bij de schrijvers?

Vanhole: «Ik denk dat het nu minder drammerig gebeurt dan in de jaren zestig en zeventig toen een aantal schrijvers toch meer overtuigd waren van hun grote gelijk. Nu komt er meer ironie bij kijken en het besef dat het allemaal niet zo snel zal veranderen. Er is ook een huiver tegen grote idealen. Misschien dat we daarom zoveel schrijvers warm konden maken voor dit initiatief: het ging om iets heel concreets, de eenvoudige vraag of er kernwapens opgeslagen liggen of niet.»

Veto: Moest er al politiek stelling genomen zijn, zouden ze dus veel moeilijker te overtuigen geweest zijn?

Vanhole: «Dat kan kloppen. Bij mijn weten is er maar één schrijver die politiek kleur durft te bekennen en dat is Charles Duval. Maar zijn stellingname tegen het kapitalisme — hij is de enige die dat woord nog in de mond durft te nemen — wordt hem nooit in dank afgenomen onder schrijvers. Er is ergens wel een vorm van onbewuste sociale controle. België is nu eenmaal zeer klein en de schrijvers zien mekaar vaak.»

Veto: Sommige kunstenaars hebben ook genoeg aan hun eigen innerlijk.

Vanhole: «Dat moet je respecteren. Een schrijver moet niets. Nochtans zou ik soms enkele dichters graag de straat op schoppen. Dan denk ik: dat is toch absoluut gemier waar die mee bezig zijn, zo met een zilveren lepeltje in hun eigen navel zitten te peuteren. Die zouden wel eens op de straat mogen gaan rondkijken om te zien dat er nog wel andere dingen zijn dan hun eigen ego. Maar welk recht zou ik me toe-eigenen om dat te gaan eisen?»

«Je doet wat je hart en je hoofd je ingeven. Soms hou je een onomwonden pleidooi voor stemrecht voor migranten, soms schrijf je met je rug naar de wereld. Je denkt en je schildert, je walgt en je zingt, grover kan je het niet samenvatten. En je hoopt dat die twee elkaar nooit in de weg zullen zitten: dat je denken zinnelijk is en je zinnelijkheid doordacht. Dat je de mensen een spiegel mag voorhouden en dat die spiegel soms zwart uitslaat. Of paars. Waanzinnig paars.» (uit: Kamiel Vanhole, «Een zekere rilling» in De Brakke Hond, nr. 58, 1998)

(foto Pieter Van der Aa)

die de schrijvers al geleverd hebben een boek maken en dat uitbreiden met achtergrondinformatie over kernwapens. Om het wat attractief te maken en om er tegelijk een actie aan vast te knopen, zouden we met een aantal schrijvers op de Boekenbeurs gaan zitten. We zouden onze lezers dan uitnodigen om met een pamflet klacht neer te leggen tegen de Belgische staat omdat we vinden dat de aanwezigheid van kernwapens indruist tegen een aantal internationale rechtsregels zoals die door het Internationaal Gerechtshof in Den Haag zijn vastgelegd.»

«Verder willen wij de estafettestok doorgeven zodat — gedacht vanuit een puur middeleeuws besef van korporatisme — andere beroeps categorieën zelf acties gaan overwegen, bijvoorbeeld bakkers en

ren. We vertrekken allemaal vanuit onze burgerlijk. Wij zijn nu toevallig schrijvers en daardoor hebben wij het gemakkelijker om het woord te hanteren. Maar ik kan me voorstellen dat er onder pakweg de postbodes mensen zijn die even begaan zijn met bewapening als schrijvers. Als we die voor de actie kunnen optrommelen dan is dat toch even valabel als schrijvers.»

Veto: Politiek en literatuur is anderzijds soms een gevaarlijke combinatie.

Vanhole: «Het ligt moeilijk omdat er veel schrijvers geweest zijn die zich politiek vergist hebben. Wij kunnen dat nu gemakkelijker zeggen omdat we de terugblik hebben maar op dat ogenblik waren zij overtuigd van hun gelijk. Het is delicaat omdat je een daad stelt.»

Veto: Vandaar misschien dat politiek nog veel

Peter Mangelschots
Bart De Schrijver